КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Советан Министрийн Советан орган

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛУ 1923 ШЕРА ДЕНЗ | 78 (4389). | ШИНАРДИ, 30 июнь 1970 шу. | Мах 2 кап.

Ялаташ чуэца йолалехий Кубань. Краерча механизаторашна укх шера ялаташ чуэца колхозийн совхозийн кхашка арайоаккхаргья 44 эзар совгІа трактор, 11 эзар жатка, 15 эзар совгІа комбайн, 16 эзар гаргга автомобиль.

Ялаташ комплексно чуэцаро йиш хулийтаргья, гІожа доаккхараш лаьрхІачул совгІа кийчде.

Лаьтта леладераш гІалбегаб Кореновски района Кирова цІерагІча колхозе эггара хьалхара мукх эьдача хьадаьнаьа ялато — 1250 гектарех хІаране тІара 32 центнер.

Комплексно чуэцар ялаташ касарагІа улла ялат сардаш я комбайнаш; ча кхай йисто ІоъаратеКхалеш я тракторш, хІаьта цунна тІеххьа пожниваой хьажкІаш дІа я юаш лаьтта охаш латт.

Сурта тІа: гурахь бийна мукх чуэцаш латт.

Е. ШУЛЕПОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Сухалбе ялат чуэцара

ДИ-БИЙСА ЦА КЪОВСАШ

Май бетта юххье Наурски района Ленина цІерагІча колхоза кхоалагІча бригаде дІайийна хІамаш планах лаьрхІачул а дукхагІа хьунакъаргья аьнча сар темаргвацар. Лаим хьенхаш бІайха мукх цо хьоаль Іаьржа гІуми яр ялат дІадийнача кхашка. Ялата ца бертба аьнна хетацар.

Май бутт ахаанахьа кхаьначул тІехьагІа дийлхача догІаша довзаргдоацаш эргахьхар кхаш.

ХІана хьакхари ардари къаьсткъаьста а делаш гурахь дийна ялат чуэца йолаенний кхоалагІа бригада. 1600 гектарах кхи бІаь хьенхай.

Мукх планах лаьрхІачул (план 12 центнер) 2 центнер, хІаьта вожь кхо центнер (план 7 центнер) дукхагІа доал. хий диллачара хІа 15—16 центнер доал, горох йийнача 150 гектарах хІаране тІара ткъо центнер совгІа йоал.

Ха эттарга хьежжа хьелхе Ію а дуллаш чуэц ялат, шин - кхаь дийнахь арда кхуьргдолаш хьокх ца.

ВІалла дага а доацаш догІа делхарах ялат арда йиш йоацаш бисабар укххаза цкъара. Вакъда цул тІехьагІа дика ха а етта чохка докъадалар ялат. Цхьабакъда докъаленна ялат ца сардаш дика иллар. Сов йокъаеннар фуна йийца эспарцет. ХІаьта из бІаь ткъаь итт гектара тІа я. ТІаккха механизатораш лаьрхІар эспарцет бус арда.

Бус болх бе кийс комбайн къоастайкр, кхо группа я еш. Хьалхарча группе вар Поплутин Димитрий, Цыганков Илья, Саламатин Стефан, шоалагІча группе Барналов Павел, Гайдких Иван, Погорелов Григорий, кхоалагІча группе Калберов Алексей шийх ковкъостаьша.

Комбайнаша сарда ялат дІакхахьа къовстабир шоферащ Солнышкин Саша, Саламатин Иван, Багаев Бек, Ибрагимов Салман, Хасанов Дуал, Кутиев Турко.

Со комбайнашта тІаьахача хана бийсан итт сахьат даьккадар. Тамашийна сурт дар сона хьалхашка эттар. Кхаш сийрда я боьха делаш дар ярен кемаш. ХьалхагІа со тІанаха комбайн Поплутин Димитре яр. Из юха в сеца, штурвальни мостика тІа ваьлар. Ура а лаьттам лехнар цо комбайн, дикагІа хІама бІаргагургдолаш. Бакъда дийнахь санна дика гора. Цкъа социйтар цо шийх комбайн лампаш дІа а йоаш юха а лотаеш хоам бир. Лаьтта вІалхара хьатІаьвоалли санна чехка кхаьчар къона шофер Саша Солнышкин. Цхьан - шин минута сеца а лаьтта, юха а йолеедар комбайн болх бе.

Кхай юххье кхийтар сох бийсанна комбайнаша болх мишта бу хьожаш вола агроном Интышев Мохьмад. Цо дийцар: — эспарцет арда енай мукх хьавхачера кхи комбайн. Цхьанне а аьнна доацашехь комбайнераш шоаш бакъхад бийсан болх беш, хьекха улла ялат ханнахьа арда.

Поплутина группе сога аьлар комбайнераша, тхоа диллачул тІехьагІа из дІадалладца, дийх сахьата, салаІа кхуерда тха аьнна. Из ха тоъаргья ялат чуэцача хана кабара.

Механизаторашта хетачох бус болх бе мегаргба эспарцет миттел моллагІа культура чуэцаш а.

ТІехьа тІайоагІача хана а бергба лар хасараш хьоалъэцаш а оардаш а болх. Вийсанарча балхах дика ца яргья дийнахь цуппа кийчо йой. Цунах вертгердар латт комбайнера ше хьейха Іоллала е ше хьалхе а хьекха ялат ардарах.

Ялат чехкагІа а дикагІа а чуэцара (хьекхачул тІехьагІа кІезига ме ул кІезигагІа довргда ялат) комбайнаша болх бича бакъахьа да бийсана.

А. НОВАКОВ,
агроном.

Иштта ю механизаторий йоакхо

Шаьла района йоккхагІчарех я хІама дулла хьайбаш кхоаба «Прогресс» совхоз (дукха ха йоацаш вІашагІтехай «Шалинский», «Прогресс» совхозаш). Дукхьал из болча культурей кхо эзар гектара тІара ялат чуэца дезаш ба бохама механизатораш. ХІана, гурахь бийна мукх чуэцача хана, совхоза кхашна болх беш я ткъо агрегат. Хьалха лаьтташ болхамашка санна, групповой хьисапе чуэц цар гурахь бийра мукх. Дукха халонаш яов механизатораша ялат доа ца деш. Сиха чуэйна деккхов. Цу гІулакха чІогІа вовкъарле ю каст-каста делхача догІаша. ХІаьта комбайнераша се тессача денз боаь къоавлабалеце болх беш хилерах душалга а ма. Цудухьа совхоза директс, парткома, болхлой комитето боккха теркам тІабохийт механизаторий хьашташ диаза кхоачашдара. Цар хьашташ кхоачашдара кхоечеш мел деча гІулакхешта юкъе кертердар да механизатораш хан-ханнахьа чам болаш даа хІама лоаттадар.

Из гІулакх совхозе мишта оттадаьа хьожаш цхьоалагІча отделене мукх чуэцаш латтача кхай тІа кийсделар тхо. Цу кхашка болх беш я цхьайтта комбайн. Делкъа ха яр из. Йоккхача гаьн кІала оттаь хенна йола стол. Механизатораш хІама я гулбаленза бар. Цхьабакъда гаьн кІал тессача шаьача хлмошка тІа кийчъаь латтар цІенъаь пхьегІаш. Юстаро Ію хьал а ухеш латт тайп-тайпара даараш чуйола яьш. Из ерригакийчо а яь, кхай тІоре комбайнераш хьакхачарга хьежаш хьуна кІай хоалт дукха ххадсаг — Тенисова Шумиса.

Эггара хьалха (цхьоалагІча сахьата) хьаккхьчар цІи хезе волча комбайнера Глушко Василе группа. Уж бар делкъенца чуэца лаьрхІа 25 гектара тІара ялат хьалхагІа чуэйна баьннараш. ХІама дика баьлча кхыча кхай тІа баха безаш ба уж.

— Мишта кхоьб шу,— хетт аз механизатораш. Беррига а бІарахьежар Шумисайна. Кхы дукха дезаш дайоц шу хьенхьахье. ХІаране бІаргаш дешаьца оалачул дикагІа кхетадергдолаш дуьцар. Керда кабур теча яь борш йиа вАьнначоа дІайха чебурекаш дІакхувдаьш, чей дотташ лаьттиий гІулакхех бІубешна Шумиса. ХІама дика баьча комбайнерашка хоатташ чаккъьлар из кхоана делкъийга ца фу йиша бакъахьа нет шоана, кхаш. Гуш да, цо кхетаду ше деча гІулакхата хьежжа хьаьха дог дІзала йиш йолга. ХІаьта цунга хьежжа бергба болх ба. Долче Шумисе я лоаттаьу, комбайнераша санна, ялат сихагІа чуэйца деккхара къовсам.

Ухкхаза кхийтар сох совхоза ваьхоа нов. Дудуркаев. Из ве пу гІулакха бехктокхаме вар. Цо йоах:

— Тахан хьада вІашагІехьадаьннадаш тха укхаза гІендашн истолаши. Цхьабакъда «тоала»м, хІа лаьтта тесса улла клеенка истола тІа тоссаргья. — Мишта лаьргІатагІа юхлурга хІама.

Из дар, кхоакамбоенар а лаьрхІа, со цунга дувца вейнар а. Бакъда сол хьалха яьлар из.

— Дааращ тайп-тайпара хургда механизатораша, — аьхо дуах нову Дудуркаева. — Цу гІулакха бежана, устагІаш, кеа тІарча оалхазарий дулх, баьладараш, кхьдараш шортте хьахийнаь.

Рьеза болаш болхар механизаторш хинна долча стоьера. Рьеза хилаьрга хьежжа бу цар шоай болх а.

Н. ПАВЛОВ.

ДЕРРИГА БАЛХАШ—12 ДИЙНАХЬ

МалгІабика района «Ингушский» совхоза центральни хьетт командни пункта тара лест. Укхазара кулгаллу гурахь дІадийна ялат чуэзара вІашІехьдаьхача дерригача балхашта. АргІанарча дийнахь ялат чуэзаш дергдолча балхий план оттае Іуйран пхиа сахьат даьлча гуллу токе бовхама керттера специалисташ, отделенеш управляющеш, бригадираш. ХІаьта 6 сахьат даьлча ялат чуэца йолалу комбайнаш. Групповой хьисапе хьоккхаш да ялат. Цу гІулакхо торо хулийт ялат сихагІа чуэца. Аьрда ялат дІаузара тІахьожам доаттаба, эха комбайнаш, кхыдола юртбоахама машенаш тоаь еттегІа да. Цул совгІа ялат хьекха доаллане лаьтта аха а цу тІа сихха довкъара лаьрхІа культураш дІае а торо хулийт.

ХІара дийнахь 30 комбайн я хьувкъам чуэцаш. Эггара сихагІа мукх кхаьчача шоалагІча отделене дІадоладир балхаш. 250 гектара тІа ба кига мукх. ХІаьта цин иара эшанзар комбайнерашта групповой хьисапе цу кхай тІара мукх хьакхан аьрдан боккха.

Хьувкъам чуэца болабаьча хьалхарча дийнахь дена къаьстта дика къахьег комбайнераша Дурбеков Микаиль, Додов Умат-Гире, Эрсиноев Юне, Гандалоев, Султана, Мержоев ЮшаІа. План 18 гектар йолаш хІара дийнахь юкъера лаьрхІача 25—30 гектара тІара мукх хьокх цар. ХІаьта Эрсиноев Юне цаьхан дийнахь 42 гектара тІара мукх хьеккар. Цунна комбайнерашта юкъе, эггара тьалха ахтан премии карара кара тела цІе байракха еляр. Юнена повкъостал деш я комбайн лелае хоаш йола цун сесаг а. Беррига мукх хьеккан аьрдан бьынаб шоллагІча отделене. План 17 центнер йолаш хІара гектара тІара 19 центнер ялат чудаха цу отделене кхаш леладераш.

Кхай тІара доагІашехьа фу къоастадеча, цІендеча, докъадеча машинашца обработка а йий складашка дІаоттаду ялат. Лакхе хьоккхамаш а доахаш дика болх бу хьетта Мержоев Маьмал-Гире. Цхьан сахьата 60 тонн мукх дика цІенбе кховару из.

Дика вІашІехьдаьхад къахьетамхой балхацара базам совбаккхара гІулакхаш а. Центральни хьатта 35 сага лаьрхІа столови я. Дика чамболаш хаача кийчбу повара Вахмухаметова Клавдиа. ХІаьта болх болаш мукха волчоа долаш да деша керда газеташ, журналаш. Нагахьа санна цІа гаьна ваха везаш хьетта виса везачоа бийса яккха моттиг я.

ХІана ЯнълагІча отделене мукх хьоккхаш ба механизатораш 400 гектара тІа ба из цу отделене. Ерригa комбайнаш дика болх беш я. Нагахьа санна юртбоахама машен юхе а, из цу сахьате толю «летучкана» лелача механикаша. Гурахь дІадийна ялат 10—12 дийнахь чуда дош денизд механизатораша.

В. ТАГУРОВ.

Грозненски химически комбината болх бича слесарашта юкъа йоагІаьйна дика къахьегаш ва слесарь Обухов Валентин. Йоккха опыт йолча слесаро ремонт ечача технологически оборудованена массеза а тІехдина оценка ду. Цудухьа лелаю цо комбината заводашта юкъе эггара лаккхагІа йола балла разряд.

СУРТА ТІА: болх беш ва слесарь В. Обухов.

С. ХУТАЕВА сурт.

30 КЕРДА ГАНЗ КОРАЯЬЙ КАЗАХСТАНЕ

Балхаш яхача озера къилбаседехьа хьайийллача Успенски рудни пояса хІаьнза тохкамаш даь иьнийай Алма-Атера пхиъ Ілма-тохкама институт геологаша - практикашек геофизикашцеи цхьана къа а хьегаш. Іадаргіа кепе я пхи бІаь километр совгІа йІаьха а йолча цу пояса доазонел чухьа хьайийллай ткъаь итт тайпа руда доалла массехк бІаь моттиг. Эггара йоккхагІа я укхаза кийсга ахаш промышленносте пайда эцаш йола полимераш йоахкаш доля руда доалла Жайремски моттиг.

Лаьттан чІор меллад кІоарга сейсмически зондировани елга а тІехьа чулоацаш даьча тохкамаша хьахьеккар боккха шира оаса дІалоацаш планета дегІах чухайша ягІача циклопически бусай хьисапе ганзаш йоахкаш хилар. ХІаьта цхьаькха саггІорадьа леста йоахк укхаза даша, цинка, цІеста рудаш.

Республикански Ілмай Академе Ілманхоша даьча лоархІамегІа, цу Іаьламате перспективни йолча района рудни рузкъаш карадерзадарга дІадахийта ахчаш массехк шу а делалехьа юхаметтоттаргда. Уж селлара эффективни хилара маІан да рудех металл дукхий доаллаш хилар, руда доалла дукхагІа йола моттигаш гуччахь я хьалдаха мегаргдолаш хилар я хІаьта иштта машинаькъаш, довгор доалла йоккхий моттигаш, электроэнергия царна геттара герга хилар а. Из территори хІанзале а дІахеттай массехк бутт хьалхагІа хьаьнча Казахстана къилбаседе — малхбоален вІашагІтехача энергетически системах.

Успенски рудни пояса даьча комплексни тохкамий итогаш «Наука» яхача издательства Алма-Ате арахецаш йолча дукхача томех латтача монографе тІа хьаьекхай.

Владимир Ганжа,
(АПН).

ДАЛЬНИ ВОСТОКЕРА ВІАШАГІТЕХА ІИЛМАН ЦЕНТР

ВЛАДИВОСТОК, 27 июнь. (ТАСС корр.). Дальни Востоке вІашагІйоллаш я керда вІашагІтеха Ілман центр. Цунна юкъегІоргья Приамурья, Приморья, Колыма, Камчатка, Сахалина массехк тохкама учреждени.

Из тохкама комплекс дегІанра перспективаш юцача дальневосточникашца цхьана дакъа лоац Москверча боккхийча Ілманхой группа.

«КОСМОС-350», «КОСМОС-351»— СИГАЛА

1970 шера 26-ча июне Советски Союзе сигалъхийтай «Космос-350» яха аргІанара Лаьттан искусственни спутник. Спутника тІа оттаьй космически ара дІаха хиша лаьрхІа Ілман аппаратура.

Спутника орбита тІа яьнхай укх тайпара параметраш а йолаш:

— Юхьанца гобоалаха за — 89.08 минут;

— эггара дуккагІа Лаьттан тІехьехга гаьна яьннача хана (апогейра) — 287 километр;

— эггара дуккагІа Лаьттан тІехьенна гаогеанача хана (перигейра — 204 километр.

Спутника тІа оттаьь аппаратура лерттІа болх беш я. Координационни - вычислительни центро обработка е Іочуухача информаци.

* * *

1970 шера 26-ча июне Советски Союзе сигалъхийтай «Космос-351» яха аргІанара Лаьттан искусственни спутник. Спутника тІа оттаьй космически ара 1962 шера 16 марта ТАСС-е хьайкийна программага хьежжа тахкаме лаьрхІа йола Ілман аппаратура.

Спутника тІа оттаьча аппаратура лерттІа болх бу. Іочуухача информацена обработка е координационно - вычислительни центро.

(ТАСС).

Баьцах тийша Іийча

Іай шоаш шура кІезига йоахача хана бІаьстанга, ахкайа сатувсар Наьсарерча «Назрановский» совхоза хьайбаш леладераша. Цу деношка хьалйиза долалургда тхо хІана хьеса юсе флягаш, оалар.

Из ха хьатІаьтта а укхазара доахан Сийнача - кхерерча дагІенашка дІалаьхка а ши бутт совгІа ха я, цхьабакъда флягаш-м ах-хьеса ю. Да велалургвоацаш кІезига я доахангара йоаккха шура. Цхьадола деноаш доагІа Іай лаьчачул а кІезигагІа шура йоаккхаш.

Дукха дикхар тІадусаргда совхоза, нагахьа санна пачахьалкхенна хІана мо мара фермаша шура дІа ца тале. Наьсар - Кертера ферма хьалхарча ах шера 3000 центнер шура дІахла санна яр планах. Ухе бетта дІаеннар 1600 центнер совгІа мара яц. Из я укхазарча 279 Іаттагара лаькхача шурех дІаеннар.

Кхы дикагІа лелаш районе эггара дикагІа лоархІаш йолча цу совхоза Аьлте-Юртарча отделене ферма гІулакхаш я. Ах шера дІаяла езача 6250 центнерах хІана а пхиъ эзар центнер совгІа мара дІаеннаяц. Дийнахь наьткъа 35—36 центнер мара шура дІайолалац.

Лоацца аьнча, нахьха юкъе ялийсей «корда». Болх ледера лелара баьхьнаш укх тайпара да. Яжа дІалаьххачь говрашкара хьал да совхоза леттача доаханга. Дукхьал доажадарал совгІа кхы царна луш мотта я гІожа а доапъар дац, хІезит - дукха ена а луш концентрат яц, кхыметтел хІана, хІама на эшшаш хІара денна догІаш делхача хана я. Дукхьал баьца тІа дажача доахан продуктивность план кхоачашъял лакхлургьац. ХІаьта йоачаш йола ха царна мишта Іатиъ хоаш яц-м дий.

Нагахьа санна саррахьа шоай стане чу а доаладаь моша хьажкІаш, гидуаргаш, кхыдола дукхагІа витаминаш йоаха доакъар хьалхашка а дилла уж дІаоттадеш хилча, догІаш а новкъа дацар, шура а юІаххетаргьяр, хІаьта цун хьоанал а лакхлургьяр (хІана 3,6 — 3,7 процент мара яц из). Иштта, цхьан баьцах тийша а ца дуьйсаш уж кхаба торо яц совхоза? Йортта я. ЛаьрххІа баьццарча конвейера дІайийна культураш я, хІаьта хІана дика кхьача а латт уж. Дукха хІана де дезаш доахан кІаьлоаттале кховленаш ера я. Цхьаькха шу денадац укх шера миссел уж эшаш.

Пайда бий цу лоархІамерча гІулакхий уйла еш совхоза партийни профсоюзни организацеш а, дирекци а ца хиача. Шепхаьтта цу гІулакха сарцагІоала лоархІаьеш вац укхазара керттера зоотехник Темурзиев Махьмад, кхыдола специалисташ. ХІаьта шоашта йуьсал дІадарга хьежжа мара шура ца луш оахал ма йий хьайбай.

Цхьаьаха а да уйла е езаш. Іаьламате дукха шура ютт совхозо шийх боахаме. ХІара денна 7—8 центнер хиллал юс ма. Специалисташ деккарийла ба ма гІулакх хІоарга тахка. Ма де дезаш да къаьстта хІана, совхоза шура дІалара тІехьмсача деношка.

М. ЗАНГИЕВ.

Тийрк карадерзадаьд

Хин керте июнь бетта дІаьхана хана дийлхача догІаша тІаьк хьныкаьа хьалдизадар Тийрка хьарсаж. Массазарчул кхоза дуккагІа довгІар цу чу гІолла хий, лаьттах хьалбетта нхоъ-ялх метр лаьхен 75 километр бІаьхен оагІув тедаре кхерам тІабоссабаьбар цо.

«Главдагестанводстрой», Дагестана мелиораце хин боахамеи министерства, «Сельхозтехника» республикански объединене механизатораш цу сахьате оагІош чІоагІде дІаболабелар.

ХІана хьерсам чура хий дежал, Махачкала. (ТАСС корр.).

Гаьна яц горьковски автомобилаш-дераш «Волга-24» яха керда автомобиль дукха арахеца балалургболаш йола ха. Кердача «Волге» конвейер яьаь беттехьа а йолайоалийтарьа горьковчанаша. ХІаьта тахан керда производство дІайолалийтара кийчо яь болаш латт автогиганта цехашка.

СУРТА ТІА: машина вІашагІтеха цех. «Волга-24» яхача керда машинага хьожаш я М. Анисимова бригада.

Ю. Белозерова сурт.
ТАСС фотохроника.

Нов. Къ. И. Оздоев Нохч-ГІалгІай АССР моттигерча промышленноста министрадла хьожаварах дела

НОХЧ - ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч - ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Новкъост Оздоев ИсмаІалий Къуйейш Нохч - ГІалгІай АССР моттигерча промышленноста министралла хьожаве.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный, 1970 шера 26 июнь.

Нов. А.-Г. С. Дзортов Нохч-ГІалгІай АССР моттигерча промышленноста министра деккхарех мукъавалийтарах дела

НОХЧ - ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч - ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Нов. Дзортов Сайдаев Адиль-Гири кхыча балла тІа водаш хилара хувзаденна Нохч - ГІалгІай АССР моттигерча промышленноста министра деккхарех мукъавалийта.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный, 1970 шера 26 июнь.

ИСЛАМИ КХАЛСАГИ

Кхалсаг маӀеча сага майса вай мехка помнушам хьалхьеча къахьегаш я. Революци хилалехьа чӀогӀа тоӀаш, кхачийса цхьаккха бокъо йоцуш яр кхалсаг, къьостта пачхьалкх Росс колониалан йистошка дахачу къамех йола кхалсаг. МаӀача сага нийса йоцаш кхелаш лерзӀар кхалсаг. Из доллора вахара гӀуллакхашна. Кхалсаг лай йолчу хьал тӀа яр.

Къьостта чӀогӀа аз ӀотуӀаш лоаттадаш йола бокъонаш оттаяй кхалсага ислама.

Бусалба дино кхиича дина чӀоагӀагӀа йохаю кхалсага бокъонаш, маӀача сага нийса лорхӀаш из боахаме а вахара кхача довкъонна а. КъорӀа тӀа аьнна боахам бекъача хана кхалсага доагӀачул шоза дукхагӀа дакъа доагӀа маӀача сага. ШариӀатах суде шин кхалсаго деш дола тешал цхьан маӀача саго дечоа нийсса мара лорхӀац. Негахьа саина тешаш духхьал кхалнах мара беце цар деш дола тешал бӀалла лархӀа а лархӀац.

Исламо кхалсаг общественни дӀакъоастаяь лелайт, кхоачара йолаш сага чу гӀоргоамача кӀагӀа хиде езе из. Кхалсага дийнаь а бус а керта тӀа тулла хӀама Ӏоткха бокъо яц. Цу керта чеш бӀаргагӀйта мегардац къонахчоа а «делла хӀама гуш» волча аллахӀа а йоах ислама. Цудухьа, хӀана а тӀехь цхьаболча нохчийн гӀалгӀайн тӀехьабиса кхалнаха леладу кортолеш.

Бусалба дино маӀача сага бокъо лу йиьлега кхаччалца сесаг хила. КъорӀа тӀа аьннад маӀача сага цхьан хана йиъ сесаг хила йиш я. Саг йоалларнч маьре яхара бусалба дынга хиллача аӀамигача сагей йиӀийн дахьшта юкъе отта кхалсаг йохкара — маьре мах ба. ШариӀатах саг йоалларнч маьре яхар лела а ду, чӀогӀа а ду дӀамигача сагей йиӀийн дахьшта мах юкъе а болаш. Маьре йодеча сагага хоатташ хӀама дац мох.

Кхалсага маьрело кхалсаг бокъонаш йоаких, кунга кхачаш советски законаша оттаяь бокъонаш. МаӀача сага шариӀатах бокъо а ший хьаштдолча хана сесаг йитта. Из дара кхоачам ба: «Аз йитар хьо. Са тӀем дӀахьа ва аьнна».

ШариӀата бокъо лу кхалета йоӀагаш маьре яхийта. Из доккха зулам да. Иштта хиннад хьалха маьре яха кхалсаг цемогаш хул, таьд, ла а ла. Цу бахьанех бусалба ды болча мехкашка кхалнах маӀача нахал кӀезигагӀа ба. Революци хилалехьа Туркестане 9 шу да йолча 100 кӀаьнка 101 йиӀиг кхолчар. ХӀаьта 10 шу даьлча дола 60 шу даллалца волча 100 маӀача сага 83 кхалсаг мара кхачанар.

Дийнa йолаш меттел, елча а маӀача сагал кӀезигагӀа лорхӀ ислама кхалсаг. Кхалсага кад хӀоаргагӀа лаккха деза, из маӀача сага нийса хургйолаш йоаш цу тӀа.

Дыно кхалнах Ӏотуьдаш кӀаллоаттабу, общественни вахарех къестабу. ХӀана цхьанна а капиталистически мехка кхалсага маӀача сага нийса бокъо яц. Бакъда формально цхьайола бокъонаш а цун: цун бокъо а заводашка, фабрикашка... болх бе, бакъда цун къахьегама мах локагӀа ба маӀача сага къахьегамах болчул.

Духхьал Сийлахь — йоккхачa Октябрьски социалистически революце мара мукъаьлайтац кхалсаг, цо мара енаш кхалсага маӀача сага нийса бокъонаш. Коммунистически партеи Советски пач чахьелахоной хаддаьза къовсам лоаттабаьб, лоатта а бу уж бокъонаш практике кхоачашъяра тӀехь.

Кхалнаха даьккхал дувцаш гӀанйцар Советий Ӏаьдал. Бӏаьшерашка тоӀабаь, баьдеча боахабаь хиниа кхалнех, маӀача сага нийса бокъо а яьнна дӀаэттачул тӀехьагӀа, гӀадбахе а хьинаре а дакъа лаца болабелар керда вахар кхоллача юкъе.

Кхалсага маӀача сага нийса ца хилара лер а кисаш вай мехка «ШагӀарча лоалах кхалсаг мукъаккхара» дукха халонаш эшае еза, хӀана аьлча укказа гӀулакх эгара чӀоагӀагӀа дегӀах лета, оамал хиниа дӀаэтта, баьае, чӀоагӀъепна «порядкаш» (боккъалдар аьлча, «порядкаш» а йоацаш, кегар, оакхарал») хӀоахарах лаьт яхаш белгалдаьхад В. И. Ленина (Соч. бизза гуллам, изд. 5. т. 42, оагӀ. 369).

Шейхаши моллаши чӀоагӀа дуьхьал баьлар Советий Ӏаьдало кхалсага енна бокъонаш чакх ца ялийта гӀерташ, из кердача, маӀача сага нийсача вахарах ца йолийта гӀерташ. Цар вна бора, етгар бовбора шоай бокъонаш чандьаха гӀерта кхалнех. 1929 шера парте Нажай — Юрта окружкома кхалнаьха организатор Багирова йийра, хӀаьта 1930 шера оакхарий хьасапо бовбир Пригородни района Аьхка-Юрта Совета председатела заместитель Х. Оздоева, СурхотӀара активистка Л. Цечоева.

Цхьабакъда, Советий Ӏаьдала моастагӀаша лелаьдеча цу гӀуллакхаша кхерабаь юхабовлаьзар кхалнах. Коммунистически парта хьалхле а лелаеш маьрра кердача вахара новкъа ихар.

Бакъда, хӀана а цӀенденна дӀахьинадац кхалсаг йиза маӀача сага нийса хилар Из дӀахеча замах юхедиса хӀана а дӀадалаьза дола маӀача сага психологеи диса хӀама да. Цунца къовсам лоаттабе беза.

Коммунистически парте хаддаьза йоакхо еш хилар бахьан долаш хьалха тӀехьабиса, баьде хиниачара хьалхашка, сердалонга бовлаш бокха ниъь баьб нохчийн гӀалгӀайн кхалнаха. Вай республике цхьаккха производственни, общественни, политически балха моттиг яц нохчехи гӀалгӀаеи болча кхалнаха хьинаре дакъа ца лоацаш. Халкъа боахаме болх беш болча беррига нахах хӀама ца эшшаш ахаш, вешта аьлча 48 процент, кхалнах ба. Промышленни предприятешкем юрта боахамск болх беш юкъерча лаккхерен образовани йола 26 эзар кхалсаг я. Нохч-ГӀалгӀайче доккха де йиш йолаш я ший дикача, республикел а яраьха цӀи хезача мехкарех. Царех ба Социалистически Къахьегама Турпалаш А. Бархоева, Т. Муслиева, Ш. Аюпова, А. Стоянова, кхыбараш. Республика Ӏилма болхлошта юкъе кӀеззига бац нохчийн гӀалгӀайн кхалнах.

ГӀишлошъерашта юкъе дика лоархӀаш ба «Чечингеэльстрой» треста штукатур — маляр, Нохч-ГӀалгӀай АССР заслуженни гӀишлошъер К. Вакаева, гӀишлон-материалий № 1 йолча комбината болхло Хучиева Сукият, дукха кхыбараш.

Республике шерра бовзаш ба шоашта ховр, шоай нна хьатӀакхуш йола тӀехье кхетаяра дӀалуш йола дукккха хьехархой — кхалнах. Халкъа образовани дегӀайоаллача дика гӀулакхаш вай-агӀалар 23 хьехархочо — кхалсага РСФСР школа заслуженни хьехархо яхен 69 хьехархочоа — кхалсага Нохч-ГӀалгӀай АССР школа заслуженни хьехархо яхен цӀераш еннай.

Къахьегамхой увахӀено лорасча керттера моттиг лоац кхалнаха. Цу хана йола беча берригача нахах 83 процент кхалнах ба.

Боккхача лоархӀама хила лоац Нохч-ГӀалгӀайчен кхалнаха общественни вахара юкъе, пачхьалкхенна лоал беча балха юкъе. Нохч-ГӀалгӀай АССР Лаккхечу Совета депутаталла дерна 64 кхалсаг я, моттигерча Советий депутаталла хержай 4 эзар кхалсаг е берригача депутатех 43,6 процент. Республика 18 районах 12 районе КПСС райкома секретаралла болх беш кхалнах ба.

Цхьабакъда, Нохч-ГӀалгӀайчен боахамен культуран даькъе уж доккхий хӀамаш карагӀдаьнна дале а хӀана а нийслуш да кхалсагаца феодально-бийски гӀуланя леладелга. Цу гӀулакхо дӀазув дехк кхалсаго общественни вахара юкъе лоацача дакъьина, дешарa, Ӏилмаца а искусстваца а гӀулакх хулчара йоаких из. ЙиӀигаш ца дешийташ, кхелета йиӀигаш маьре дӀателаш моттигаш нийслу. Масала, Гудермеса района Новогрозненски поселкерча МазаевгӀар шоай йиӀигага 6 класс цьаккхача кхы дешийтанзар. Кхалсага образовани езац, яхаш «хьийхал» цар шоай йиӀига. Цу поселкерча 3-ча классерча дешархочоа Джамалдиевайна а из тӀаэттар. ХӀаьта Ӏаьдала цхьайолча моттигерча организаше лоа уж тайпа харцахьера хӀамаш, цӀенхаштта бехктокхаме оаш закон телхадераш.

Районашка нийсаьлча бӀаргаго йиш и сарахьа клубе болха духхьал цхьо маӀа вах, хӀаьта кхалнах цӀагӀа бегӀа. Из да маӀача наха шариӀатех Ӏадатем оттадаь законаш леладаш хилар.

Республике хӀана а нийслуш да цхьан сага дукха истий хилар. Из моральни телха, маӀа нах бӀехача новкъа боаха, кхалнах кӀелигбу, бераша кхетам балара доккха зулам доала гӀулакх да. «Дукха истий хилар къайлагӀа еш йола эксплуатаци я», — яьхад Н. К. Крупская. Цу зуламца къиза къовсам лоаттабе беза. Цхьабакъда цхьайолча районашка мабоаттӀара къовсам лоаттабац цу сий доацача гӀулакхаца.

Масала, МалгӀобика района, 1969 шера дукха истий хилара уголовни бехктокхаме дие 3 къонах шинкал. 1945 шера вахача комсомолца Евлоев Мадьяд — Гире, из бер дола сесаг цӀоа а йолаш, ший берашц а дита, марагӀа хьаьнна нгӀа Хамхоева Тамара йоаллийр.

Уж гӀулакхаш маӀача наха лелаьен хилара бехке бараш дукхача даькъе кхалнах шоаш а ба. Мехкарий а къона кхалнах а шоллагӀа сесаг хургйолаш маьре ух, дезал бохабу, берий вахар айлоах.

Вайнаьха Ӏаьдалои Ӏадаток могадем, да мехкарий удабалга. Раьза йоашашехь городера Назранера Бузуртанова Люба йодайир Наьсар-Кертерча Муцольгов Махьмид — Гире. Бакъда, цуйна ца везача сагаца хьа Ӏаьзар Люба. ЙоӀа вай барах йоагӀа судъяй Муцольгоевна.

Советски Союз экономика, Ӏилма, техника эгара керттерча доакъошка хьалха латта капиталистически мехкаш тӀехьа а дита хӀаьалхашка яьнача хана, советски наьха къахьегами вахари дерригача мехкашкарча къахьегамхошта хьоккхам а хиннa дӀаэттача хана кхалсаг ӀотеӀаш, из кӀезигьеш, цун керсӀаьто йохеш дола гӀуллакх да йиш йолаш дац. Царца хьалха къовсам лоаттабе беза.

Коммунистически кхеллаш, коммунистически мораль, кхалсаг, дезал, социалистически порядкаш лоархӀалга вай вахаре чӀогӀ а денна, дӀаотта деза.

Р. МАРХИЕВА,
КПСС обкома кхалнаха юкъе беча балха отдела инструктор.

ЗАВОД ДЕГӀАЙОАГӀА

Грозненски аьшпа тарашеча завода продукци вай мехка мӀза йоӀеш доазол дехьарча пежарашка долча мехк'а дика дӀаяйзай.

Заводе арахец 200 литр чуйоаш аьшка бешкаш. Иштта арахеца йолаьба пхиъ, кьаь пхиъ кубически мета емкостами йола резервуараш я. Из продукци хоатташ дика мьахалйоалаш я. Дукккха мехкдаьтта базашка, колхозашка, совхозашка мехкдаьтта продукташ чулоаттае эшача продукцега закалаш гел заводага. ХӀаьта завода коллектив цар заказаш дикагӀа кхачашндара оарцагӀ а йоал.

Шоай белхагӀа цӀеккха а потребительшта кхоачам хилыял йодуккё дӀа ца йохьийташ Ӏебаьбаш заводчанаш. Производственни задане толаме кхоачаяю. Иштта 22 июне кхоачашйир 6 бетта план. Цу юкъа планах лоархӀачул совгӀа 1 эзар сома мехка продукци ира а хайна реализаци йа. Июнь бутт чакхбоалаш дола совгӀа кхы а 51 эзар сома мехка продукца арахецаргья завода коллективо. Цхьайола коллективаш пхе шера задане кхоачашъяь йовла йоахк. Царех юбилейни цӀе вымпел енна мастер коммунист С. Ф. Мордамов керте латта смена я. Лакха хьоакхаьаш доах мастераша новкъосташа Куркина, Ильина кулгалдеча сменаш а. Шоай сменаш нормаш 110—115 процентах кӀезигагӀа кхоачашъяц цар. Профессех дикагӀбараш лоархӀаш ба станочникаш Сорокина Анатолий, Посошкин Валентин, Зайцева Мария.

Заводе деррига балхаш автоматий новкъосталца ду. ДӀахо йодача хана завод кхы а шерра лерхӀ оала.

Г. ГРЕБЕНЮК.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ЛЕКТОР-АГИТАТОР

Каргалински культура ЦӀенна хьалхашка леттача лоамаш тӀадеттача доска тӀа йоаллача сийрдача афиша хоам бу саррель шига лекци хургйилара. Из ешаргӀа меттигерча сайрийнарча школа директора Н. М. Струева.

Къахьегама ди чакхдаьнначул тӀехьагӀа зрительни зал къайлаьзар юртарча къахьегамхошта. Царна вуьсе ба ха яха боккхий нах а, кхиьоера ха йолаш бараш а, кегархой а.

ХӀаьта Н. М. Струева ешача лекцие тема «В. И. Ленин — къаьмий кортамукъален боламах» яляш яр. Кхетаберголча меттала еш лекци. Лектора кӀоаргга хьаелл империализма замалаьх къаьмий-кортамукъален болам дегӀабарах йола ленински уйлаш, цо дуьц вай ленинашка къаьмий кортамукъален болам дегӀааздарах империализма колониальни система йохараха йола ленински гениальни уйлаш кхоачаш ниота хул. ВӀашагӀкхийттараша чӀоагӀа уйла тӀаяийте ладугӀ лекторага.

Коммунист Николай Макарович Струев лекционни пропаганда энтузиаст ва. Тхьо шу гаргга за я цо лектор — общественних волаш болх бу, станицерча къахьегамхошта хьалхашка каст-каста лекцеш еш. Цун выступленеш керттера теме я общественно-политически дешаеш вай мехка Коммунистически парте историни лаьца еша лекцеш.

Николай Макарович Струева лекцешка чӀоагӀа ладувгӀара тӀера бе Каргалински станице бахка нах. Станицерча къахьегамхошта вовз из лекциоши болх чӀоагӀа дукха безаш, гӀулакха ло дӀалуши къахьегаши, вай сийлахьча Коммунистически парта истори наха дӀадовзийтара дукха хӀама деш вола саг хилара тертар.

Юртарча хьехархочун, лектора-общественника Н. М. Струева цхьа дика оамал я — массаза а вахана хилар, дешаш царна беседаш яр. Шай лекцешта цар бенам тӀабахийта хар. Каст-каста юртарча лектора аудитори хул культура ЦӀен зрительни зал хинна ца Ӏаш, бригадин стана шурий-товарни фермера, тракторни бригадера красни уголок а.

Укх тӀехьарча дӀа шера лекционни болх дика барад город Ленинграде вахa поощрительни путевкаш тайпнай лектора-общественника, хӀаьта совзе «Красный маяк» яхача колхоза правлении партпоном мах боцаш путевка елар цунна Ленинграде лекциеш моттигашкош вахa.

Цига вахар чӀоагӀа дӀаьхий бир парте историс йола лектора боламаш, чӀоагӀа дика уйлаш дет цу йоссийр.

Цига цо укхха хана лектора вӀашагӀбаьхьийнад чӀоагӀа лоархӀаме фотографеш, открыткаш гулде, экскурсовадий дувцараш а хӀаьта шийна хетадецкараш а керта чу лаца. Н. М. Струева лекционни балха тӀа керттердар КПСС истори дешашта пропаганда яра лекцеш ешар да. Уж тешаш Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революци йоалча хана, граждански тӀом чакхбаьнначул тӀехьагӀа халкъа йоахам юхаметтаоттабеча шерашка, мехка индустриализаци юрта боахама коллективизаци еча шерашка, Сийлахь-боккха Даймехка тӀом латтача шерашкен тӀом чакхбаьнначe шерашкен парте даьча кулгалца ювзаенна я.

Н. М. Струева хӀара лекци — из ца вай мехка вахарерча Коммунистически парте лоархӀамах дола сакъерламе, дег тӀера дувцар, из да колхозни юрта къахьегамхой вахарера, тха района партийни организацей, «Красный маяк» яхача моттигерча колхоза балдаьара факташи масалаши кхетамна дувзар.

«Знание» яхача общества юкъахьацарча организацe хьинаре лектор а волаш Н. М. Струева Каргалински станице цу организаце балха кулгалду 12 шу совгӀа ха я. ХӀана цу организацеш 28 саг ва. Уж ба станице болх беш бола хьехархой, медицински болхлой, юрта болдама специалисташ. Из Ӏалаьмате чӀоагӀа, дика вӀаштӀехьъяьнна, белха хьинар дола лекторски коллектив я. Цун са да Николай Макарович. Цо вӀашагӀтехай из организаци, цун кулгалца хьалхара гӀалаш дакхад цо, дегӀа а енай, чӀоагӀ а еннай, шерача фронтагӀа боаржабаьб лекционни болх.

ХӀана юртарча лекторски группана юкъедаьккхад къонача специалистий керда низам, хӀаьта Николай Макаровича ший лекторски говзал кхетамца дӀалу царна, оратора искусство Ӏомаю.

Коммуниста Н. М. Струева шийна тӀаднилла цхьа моллагӀа дола общественни гӀулакх а ца лоархӀаш, денна кхоачашдаза дарглоаш дола найдана гӀулакх лоархӀ лекционни пропаганда. КӀирагӀа цкъазза лекци еш цо е бригадa кхосаш леловерашта, механизаторашта, колхозан хьайбаш лелодерашта, е чхьагӀер доаккхача заводa болхлошта, е бытовойбина болхлошта.

Цун инициативагӀа а цо доккха дакъа лоацаш а хьалхе Каргалински юккъарча школе станица история, Тайрче йисте Советски Ӏаьдал оттадара лоаттабаьча къовсамаш хьинаре дакъа лаьцача цигарча нахах тайп-тайпара лоархӀамен материалаш чугулъяь йа Ӏан-дика краеведчески музей.

Хьехархочун Н. М. Струева кулгалца хӀеца лерйоакхарий группа боакха болх чакхбаьккхаб В. И. Ленина цӀерагӀча. 1919 шера Каргалински станице гӀолла чакхъьынача цхьоалагӀча революционни полких йола материалаш гулъеш. Укх шера март бетта цу школе дешаркой болча хьовшалгӀа вена кхиккиц цу полка кхо ветеран.

Хьинаре лекционни болх барах коммунист Н. М. Струев, дукккха а моральни материальни вестабаьь. «Знание» яхача Ерригсоюзни республикански общества Сийлен грамоташ, КПСС Шелковской райкома Сийлен грамоташ тайпнай цунна. Цун цӀи парте райкома сийлен Доска тӀа хьалтеха йоала. Цу Ӏалаьмате дукхача совгӀаташца мах баьб юртарча хьехархочун, хьинарерча лектора Н. М. Струева боакхачеи наха Ӏалаьмате чӀоагӀа эшаш болчеи къахьегама.

Е. ФАРНИЕВА,
КПСС Шелковской райкома секретарь.

СУРТАША ДУВЦ

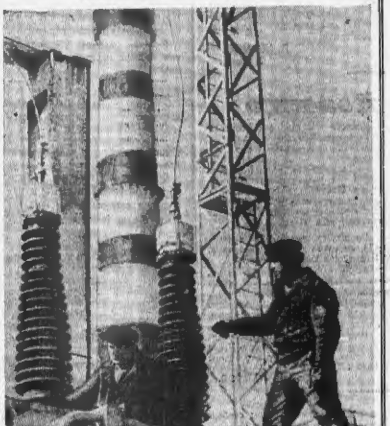

СВЕРДЛОВСКИ ОБЛАСТЬ. Фаьлгаша мара дуцаш ца хезача тайпара сана хьаьэттар Качканар яхача лоамашка городи мехка йоаккагӀчарех йола Качканарски горнообогатительни комбинача. Предприяти продукци телаш а кхы тӀа хьаьлъеш а я. ХӀана укх деношка болх бе йолавлийта кийчъеш — я лоархӀаме тӀарча объектех цӀ — окатышех — метала хьодара эшача маьхерча бедалах мажаргаш дук доттен ина йола фабрика. Кердача предприяте реконструкци шаьрйеш рата технологически оборудовани.

СУРТА ТӀА: электромонтажникаш — коммунистически къахьегама ударникаш, В. Т. Шейбович (аьрдехьа) Ю. П. Козлов окатышей фабрика болх бе йолайолийтаргӀола головной подстанци кийчъеш ба.

А. Гранов сурт. ТАСС фотохроника.

МОСКВА. Укх сурта тӀа шоана бӀаргагу управлене пульт а йолеш йола «БЭСМ» яха электронно-вычислительни машина ший «йнжарал» цхьанна а хӀаманца белгалйоалаш яц. ХӀаьта а, хӀанз цуна болх беча хана кхы эшаш массаза а ЭВМ-а чуяттаеш йолча перфокарташ тӀа заданей чоалхане йоаъош де. Сага къамьлен дешайн оазаш автоматически йовзара цунах сийлай юкъарчал долнаш саг машинаца вувзавалийта йиш хулийташ йола ший тайпара устройство.

Информаци гелора проблемай Института болхлойн СССР Ӏилмай Академе Вычислительни центра специалистийн группа технически Ӏилмай кандидатий Г. И. Цемеля В. Н. Трунин — Донской кулгалца хьаьь из устройство бахьан долаш дукхха задачеш духхьал «оаза тӀара» хьацен могаш а цигача задачей жонеи цифраш из а яь юха хьалуш а и машина. ХӀанз цунна «довз» эрсей меттала шиъ реи къоастам боллаши оалаш дола 58 дош.

СУРТА ТӀА: ЭВМ къамьла управлене система хьеча дакъа лоацаш йинна Вычислительни центра болхлой. Хьалташкахьа — В. Н. Трунин-Донской устий задани луш да «БЭСМ-3М» яхача машинана. ТӀехьашкахьа — Г. Я. Высоцкий Б. Н. Рудный (аьрдехье).

О. КУЗЬМИНА сурт. ТАСС фотохроника.

ЯЛАТ ЧУЭЦАЧА

Юртарча коммунистий керттера декхар да ялат ший хеннахьа чуэцилга вӀашттӀехьдаккхар, из ца дойтар, пачхьалкхенга ялати даьттанашра а хьайба а кхьйола продукташ пачхьалкхенга йоккхара пятилетка тӀехьарча шера планаши декхараш дизза кхоачашдер.

Ялат чуэцара хах кийчбеш тха района партийни организацеш шерра дӀаеоззийт КПСС XXIII-ча съезда, юртбоахамь производство дӀахо а лаккъара лард еллача КПСС ЦК майски (1966 ш.), октябрьски (1968 ш.) Пленумий решенеш. Политинформатораш, агитатораш, лектораш гӀерт совхозашкара болхлочунга, хӀара колхозхочунга ялат чуэцара кампане лоархӀам, цу гӀулакха бехктокхам дӀабовзийта, дӀайовзийт цу гӀулакха юкъера хӀоранне моттиг, дика къаьлийгаве лургдола сийрдал.

Укх бӀаьста юбилейни шера сайна тӀаийца декхараш кхоачашдара тӀехьара хьа хӀайолайнай. ХӀанз хьатӀаэттай уж миштa кхоачашду хьажа йоза да.

Ялат дика чуэцара балхаш лерттӀа вӀаштӀехьдаьккха транспортага каддахьа бола байташ ялат хӀечуийду а дӀаяэттеду а пункташ кийчъяь дӀадоладаь дукхача боахамашка. Технически боахамех кулгалхоша, партийни организацеша да дезар хоаш де а ца гӀерташ кӀенахашта тӀахьожам лоаттабу ялат чуэцара ерригача «конвейера».

Цу даьъе доккхий толамаш даьхад «Озерный» совхоза механизатораша. Май бетта шоллагӀча декаде ерригача комбайнашта ремонт яь йаьккхар цар.

Массанахьа а дий таш гӀулакх киштта? «Минеральный» совхозе (директор Эпендиев) хӀанз тоададш мара бац цу гӀулакха. Уж вӀалла а кийчбеннабеи ялат чуэцара, гуш да укказа партийни организаце цӀенхашта гӀолатаж даь хилар.

Ялат хаькъа руьгъе да. Из лелабар, из деригдола а лоакхьабергдола а деррига къахьаш дӀахьовлар ший декхар лорхӀа деза партийни организаце. Цу гӀуллакха тӀехь дукха новкъостал де беш а гойтара агитаци.

Ялат чуэцар массаза а хала болх хинаб. Са тоссача хана деха болх къовлабаллаца болх ба беза. Цудухьа боахкача хӀане да ялат чуэцача моаз салоӀам дика вӀашттӀехьбаккхар, дӀайха дац хӀама, шай хилийтар, медицински гӀулакх лоаттадар, кхаьна душевойш, парикмахерски, торговли хилийтар. Яеанха йоакхо ю райПО кооператораша кхашка болх беза къахьегамхой. 4 автолавка я кхашка болх беш. Района ерригача совхозашка вӀаьха дац хӀама вӀашттӀехьдаьккхад.

Цхьабакъда духхьал хӀама даьрах кхоачамбаь Ӏан саг. Сихда ялат чуэцаш латтача хана ца кораьйсагӀа цунна газет дошка, политинформаторга, докладчикга ладувгӀа. Цунна лой лехачарча бригадашка, совхозашка, республике ялат чу миштa эшхар, хьалхе мала ваьнна, тӀехьа мала висаь хар, ше из хьетадача деша хьажахьа дагавала.

КӀи марса хане ше хьаяйт политинформаторга болх миштa бе беза. Негахьа сакха салоӀа из йӀахьа хула, цо дӀаьхадий къамаьл ду мехка чурча а дунен хьалхашта юкъерча а вахара лоархӀаме событеш ювцаш. ХӀаьта кхашкарча стане, механизаторашта лоацца, керттерар дувцаш болх бе безаш а хул. Иштта бу болх «Озерный», «Новогорский», «Верхне-Наурский» совхозий дукхача политинформатораша. Партийни комитеташа задане новкъостал ду политинформаторашта, лостам тел цар балча.

Массово-политически балхе активистам хьаьдача участникашта дӀатӀачӀоагӀбаь ба. Кулгалхой отделенешка, бригадашка, звенона балий хул. гӀулакх юкъетад хьож, новкъостал ду, кхоачамбоцараш дӀадоах.

Ялат чуэцача хана агитаци лоархӀам боккха ба. «Знаменский» совхозе берригча массово-политически балха центр хӀане кхашнарча станашка, тоаьяна я. Дукккхача агитаторашна арахец «молнеш», «плакаташ», «къахьегама листокаш» Цар тӀа дуцп кхьа лоаттаеча бригадеша, комбайнераша доахк толамаш.

Кхашкарча станашка радио хулийт, боахлоша ладувгӀ ялат чуэцам деча балхий результатех моттигерча радиоешашка еш передачешка, мехка чуль а дунен тӀа а хулача лоархӀамерча, событешка. ВӀашттӀехьдаларга хьацце бригадашка транзисторни приемникаш хулийт.

Ялат чуэцача хана культпросветучреждени — библиотекай, клубий, культура цӀеной — болхлоша керттера тергам тӀадолийт кхашка болх беча наха культурни салоӀами политически кхетами балара, церна деша керда газеташ, журналаш кхухь, кинофильмаш хьувкх, художественни самодеятельноста концерташ уттаду. КӀезига ахац республикерa профессиональни коллективаш а.

Вай республика ерригача территорe тӀа ялат чуэца доладальа. Ди тӀехьа сиклу из боли. Комбайнерий, трактористий, шоферий — берригача ахархой къахьегама хьинари инициативен ялат шийхеннахьа а дика вӀашттӀехьдаьккха а чуэцара гӀерабе ва партийни организацеша. Юбилейни шера ялат чехкен доа ве дохе чуэцар, пачхьалкхенга ялат доккхара тӀаийца декхараш кхоачашдар — хӀара боахама керттера декхар да.

С. АКЛУЕВ,
КПСС Малгобекерча РК инструктор.

МЕХКДАЬТТАХОЙ ГӀОНЧИЙ

Слесарий-монтажникий бригада дикагӀйола бригадаш хилара тарра «Старогрознефть» НПУ массаболча мехкдаьттахошта чӀоагӀа лоархӀаш сийлеши ба Сигаев Николай Иванович. Хьинаре хьаьжа но промышленни объекташ, наха чубаха цӀенош, культурно-бытови объекташ хьалъеча.

Тхьо шу совгӀа ха я Николай Иванович бригадана керте латта. Цу шерашка болх ца беш лаьтта отташ скважинаш юха метта а оттаьь болх бе йолаллийтай бригада Мехкдаьтта тела йолаллийтай мелоеш керда скважинаш а.

Хьалха дӀахдача хана тха мехкдаьтта промыслови управлене скважинашта тохаш хиниа бувцу 2000 — 2600 метрал кӀоаргагӀа хилацар. Церна эксплуатаци еча дукха хьовзамаш хулаь, каст-каста хувцаш увттаь езаш хулар керда станокаш — качалкаш, вӀашагӀъехка езаш хулаш лакха лавдеиц йоаца установкаш. Скважинашка хьадоагӀа мехкдаьтта листова йола установкаш, елка езаш хулар — эзар метрга кхоачаш дӀоахал дола мехкдаьттагазопроводаш, кхыдола бехктокхаме балхаш. Цхьабакъда, кхы а дукхагӀа дӀадеха долалдо слесарашкара-монтажникашкара мелоеи мехкдаьтта Хаян-Керте, Старогрозненски Брагунски майданашка даккха долаленначул тӀехьагӀа.

Скважинашта кӀоаргагӀа бувцадетта долалаларца дуввадесна керлача хьасапе шоай болх вӀашттӀехьбоккха безаш хилар слесарашка — монтажникаш. Елха езаш хилар бӀа атмосфера низ лоаш йола коммуникацеш, цхьайолча дана цар дӀоахал 30 километрга кхачар. Цудухьа бригада бенгадера дукхагӀа творчески къахьега дийзар. ЧӀоагӀа чоалхане а Хаян-Кертера трапни установкаш. Мехкдаьттаца газ вӀашагӀъхоастам мехкдаьттан цхьанна миттаь юкъе а хьош слесарша-монтажникаша вӀашагӀтӀехьахкар из. Газ хьакъоастам мехкдаьтта веструмурашка дӀабердӀаьвлаеш, хӀаьта хьакъоастам газ бахача вӀара хадда дӀаэтдайтаргӀалаш гӀулакх, вӀашттӀехьдаьккхад цар. Дешо кулгаш да Николай Ивановича дерии, хьалхо бригадоча кердараш ловла Ӏамача слесарий-монтажникий, дахаш, яхаш дули бригада из цхьалагӀча промыслевой участка начальника Н. М. Носова. Тха участкан йола скважинаш, трапни установкаш, мехкдаьттан газовой проводаш вӀашагӀъехкараш кхоаккхон да. Чет яь бригаданаш дика хӀамаш наватгӀдаьккад йихни.

Духьал цхьан холодной трапни установе цхьаканаш хьоадам из хулийташ слесараша-монтажникаша вӀашагӀъелкар мехкдаьттана обработка еш йола иттеш аппаратураш, запорни арматураш. Итт эзар совгӀа метр даьттеи тӀагӀоллен лаьттам кӀад гӀолаш комбинацеш ехай. Уж сания йола кхы дукха установкаш хьалхьай цар. Царех а 90 участкерa трапни установкаш. Сепаленa балкера сепарационни установка. Иштта къахьегача бригада дизза дакъа лоац 20 миллион тонн мехкдаьтта даьккхара лоаттабеча къовсаме.

Юбилейни вахте этта нов. Сигаев керте латтача бригада хьинаре кле ца дал къахьег кӀеап Брагунски участкерча мелоеи скважинашта эша трапни установкаш вӀашагӀйоаккхара. АьлалгӀа промысловча мехкдаьттахошта лоархӀа дола цӀехоа хьалхера. Кастта шер а еш вӀашагӀйоала йоалавуьйа цар Хаян-Кертера керданой трапни установки. Цу болхах а шоаш таламца лоархӀабеш дола тиӀше бe слесарий-монтажникаш.

«Старогрознефть» мехкдаьтта промыслови управленерча бригадашта юкъе эгара хьалхарчара, коммунистически къахьегама сийлен цӀи яьккхай ков. Сигаев керте латтача бригадас. Цу цӀена сий лакха лоаттаду бригадерa слесарий-монтажникаш. Юкъара дакъахӀача хӀаро бетта задани 120—140 процент кхоачашьяр. ХӀанз тӀаботтӀача хьеж йоамта чотах къа а хьегаш. Шайна совгӀа кхоачашдаьь эзараш сомий мехка балхаш. Из чуйоагӀача гӀишлои — монтажни участка коллектива Старопромысловски районис сийлен Доска тӀа я. Цу юкъе а дизза дакъа лаьцал слесарий-монтажникий бригадас.

Дукхача шерашка хьинаре къа а хьегаш Сигаев Николай Ивановича даьхаь толамий лакха мех бейб. Дукха совгӀаташ, Сийлен грамоташ тийпнай цунна. Ленински юбилей езъеча деношка цунна елаб «За доблестный труд» яха медаль.

А. ТИЩЕНКО,
«Старогрознефть» НПУ транспортни мастера дарьей.

КЪАХЬЕГАМХОША ДАКЪА А ЛОАЦАШ

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН шиъ йоазош тIа а вента дуваш а белгалдаьхад къахьегамхой унахцIено лораеча дукха наха юкъеоза беза, аьхаш.

1918 шера июль бетта унахцIено лораяра халкъа Комиссариатах йола Положени оттаеш В. И. Ленина белгалдаьккхар цу Наркомате кургйолча медико - санитарни Совета болх хила беза болалой викалаша дакъа а лоацаш, — совещательни характер йолаш, аьнна. Цу тайпара шIаькха белгалдаьккхар социалистически унахцIено лорарр дукхача наха дакъа а лоацаш хила дезилга. Цу хана дена халкъа хилара принцип советски унахцIено лораяра гIулакх дегIадоаладеча керттера ода а хинна дIаэттай.

В. И. Ленина указанеш вай мехка къахьегамхоша чIоагIа фаьза болаш тIаийцай. Iалаьмате воархIам болаш гIулакх дулар унахцIено лораяра органий, моттигерча партийно - советски органий инициативах даь хинна «цIеной кIираш», «хий диллара кIираш», «баней - прачечной кIираш». Цу гIулакха юкъе хьинаре дакъа лоацар профсоюзийн къахьегамхойн викалеx вIашагIьехкача болхлой быт тоаяра комиссеша.

Владимир Ильича дукхаза а белгалдаьккад санитарни цIено лелаяра лоттабеча къонсима, къаьстта общественни моттигашка, кагирдойн цхалнахи юкъеозанза баргбоацаш хилар.

Шиъ бахьан доацаш дацар унахцIеноа отделий 2-ча Ерригроссийски съезде «халкъа унахцIено лораяра гIулакха юкъе къахьегамхой оаар» яха З. П. Соловьева доклад юцца рттаяр. Ленински указанесI ларде а аушаш, докладчика белгалдаьккхер «къахьегамхой унахцIено лораяра гIулакх толамца вIашттIехьдаккхаре хиланза даргдоаца хьал да дарбан - санитарни гIулакх, цу къахьегамхой практически мероприятеш чакхъяхара, къахьегамхой ларцагIбахар», аьнна. Съезда решенаш тIа аьнназар къахьегамхой депутатий моттигера Советаш, профессиональни союзаш, кхыйола дукха нах юкъебола организацеш варцагIьяхха еза къахьегамхой унахцIено лораяра.

УнахцIеноа мероприятеш чакхйоакхеча дукха нах юкъеозаре формех яьI к санитарни субботникаши воскресникаши. Цар доккха гIулакх ду цIено лоаттаяра, фабрикашка, заводашка городашка, мехка нах бахача кхыча моттигашка гаьнаш йогIара уж лозъяра, тоаяра.

В. И. Ленина унахцIено тоаяре гIулакхашта юкъе дукхача наха дакъа лацара еш йола йоакхо яр 1918 шера январь бетта цо кулга яздаь арадаьнна ЦIеча Ах беттa общественна Союз диллараx дола декрет а. Цу юбщественна керттера декхар дар дарба - санитарни органашта новкъостал дар. Ше хьахиннача дийнахь дена из новкъостал деш хьайоагIа цу общественна Союз. Граждански тIоми доалол декьара тIема интервенцин хинача шерашка новнаш хинна а цамогаш а болча ЦIеча Эскара бIухоашта дарба деш, дIа-юха дувла эпидемически лазараш ца даржийташ дукха болх бир ЦIеча ЖIарга общества. Цул тIехьагIарча шерашка, хьалхарча пятилетки шерашка цо болх бир бахача наьха санитарни культура лакхъеш, къахьегамеи бытеи хьалаш тоадеш, 1941—1945 шерашка ЦIеча ЖIарга общества шиъ барьрига болх тIаберзабир фронтерча чалташта дарба дараш мехка дIа-юха дувла эпидемически лазараш ца хилийтарам, масала, цу доккхача гIулакхи юкъе хьинаре дакъа лаьцар Нохч - ГIалгIайчеи лораша. Цул тIехьагIа цо хьинаре дакъа лоац тIом хиларца дуялдеина этта санитарни зилонаш дIайоахаши къахьегамхой бахха а быта а хьалеш тоадеши. Дукха болх бу санитарни гIулакха дукха нах юкъеозаш, бахача наьха унахцIено лораярца коммунистически гIулакх леладайташ.

ЦIеча ЖIарга общества активисташ халкъа унахцIено лораяра бокъонца бола антуанесташ ба. Цудуьа догIа а доагIа, чIоагI а лу вай мехка унахцIено лараяра гIулакх. Из гIулакх дукхьал медицински болхлоша хаь ца Iеш, советски общественноста, къахьегамхоша шоаш дец да.

Уж лакхеьа дийна гIулакхаш дер бахьан долаш граждански тIоме, доалол декьерча интервенцин хилача шерашка сыпной тиф дIадаккха йиш хилар, кIаьта нитта Сийлахь - боккхача Даьхен тIема тIа - дIа-юха дувла эпидемически лазараш.

Дукха нах унахцIено лараяра юкъе оазара формаш тайп-тайпара я: цIено оттаяра кIираши беттеши, санитарни субботникаш, воскресникаш, рейдаш, колхка улаш ю обходаш, шурий - товарни фермашкеи кхыча объекташкеи дикагIдола санитарни хьал хилийтара бола конкурсаш, улиций, кIеной, поселкай санитарни культура, коммунистически быт бахьан доаттабу къовсам.

Цу дукхa нах юкъе болча болама низ латт цун общественни болх тайп-тайпара хиларах, творчески инициатива тувянкха цун шерра наргIато хиларах. ХIаьта творчески инициатива лакх ма лу дикагIа хургьа цу балла результаташ.

УнахцIено лораяра халкъа инициатива формаш хьахийнай дукхача областашка, районашка, городашка царна вай республике а.

Элементарни формашкара болабенна лакхача культура формашка хховчаш наькъ баьб цу болама гIулнаш тоаяргара. нуьхаш дIаккуьев моттигаш лерттIа яхарсара доладенча улицашка, цIеношка, бIарчача поселкашка санитарни культурен коммунистически быти оттаярга кхоачаш.

Юрта шерра даржаш латт общественни хьисапе медицински учреждениш хьалъелгIа. Масала, укх тIеххьарча шерашка вай республике хьалъяьй Наурски района Калиновски станицера участкови больница, Ачхой - Мартана района СаьмуIашкара участкови больница, Сунженски района Орджоникидзевски станицера поликлиника, кхыяраш. Ниттa этад из гIулакх промышленни предприятешка из производства технически прогресси культурен лакхъяларга хьежжа лакхлу къахьегамеи бытеи хьалаш тоалара гIулакхаш а. Вай республике цхьаьнкха я лоалам бола промышленни предприятий яц хIана медпункт е медсанчасть йоацаш. Царна юкъе белгала дика я «Грознефтехимзаводи» яхача объединенно медсанчасть, кхыяраш. Къахьегамхой, Iилманашта вIашттIехьбаккхарел технически эстетикаш планаш тIа гучадуал уж, инжинерно - технически гIулакхашна цхьана йоккха моттиг лоао къахьегама оасарле лакхъяра, болхлой унахцIено тоаяра тIаерзалйца мероприятеши.

Белгалдаккханза даргдац бертигача шоай балха тIехь унахцIено лораяра органашта, учреждениешта, медицински болхлоша дукхача новкъа чIоагIало луацаш хилар, общественноста новкъостал доаш лаьтте, хий, атмосферни фо, къахьегамеи бытеи хьалаш лерттIа лоаттаде йиш-ца хилар.

Медицински болхлой инициативах къахьегамхоша дIадоладаь деш долх из лоархIаме гIулакх толамца дIалаха йиш яц профсоюзни, комсомольски, общественни организацей, боахама органий новкъостал доацаш, цар хьал ца лоацаш.

Медицински учреждений, медицински болхлой практически гIулакхаш шерра хьаллоац дукхача наха. Цунна тешал ду медицински учреждениешкара общественни советаша, унахцIено тоаяра юкъе дукхача наха дакъа лоацаш хилара.

Цул совгIа из политически лоархIам болаш а да: дукха бола нах общественни гIулакхаща шоаш коммунистически хьажара, царна доал дара кхетамга а дуг.

Ленинa кхеллача Коммунистически парте къахьегамхой унахцIено лоркяра еча йоаккхаз дийна беркат дика гуш да вай Нохч - ГIалгIайче а. Сийлахьйоккха Октябрьски социалистически революци хиллалехьа вай республика территоре тIа дарба деш 3 учреждени 19 лори мара вацар. ХIанз 70 больница, 1500 совгIа лор ва. ХIаьта больницешкара меттеш 30-за дукхагIа да. Революцин хиллалехьа цхьаккха фельдшерски фельдшерско - акушерски пункт ца хиннача вай Нохч - ГIалгIайче хIанз уж тайпа 300 пункт я, 10000 сага цхьа лор мара ца кхоачаш хиннача хIанз 1000 сага 1,5 лор кхоач, вешта аьлча Англе, Франце, Голланде кхоачарел дукхагIа.

Советий Iаьдал оттадехь нохчехи гIалгIайхи лор волаш цхьаккха саг вацар, хIанз 400 лор ва нохчехи гIалгIайхи, царех 100 гаргга кхалсаг а йолаш. Республике беза а бовзаш а ба лораш Урус-Мартана райбольницеи беркй отделене заведующий РСФСР заслуженни лор Т. М. Висаригова, города Грозне «скорой помощи» керттера лор Т. Х. Аушев, республикански цIокана кулача лазарий диспансера керттера лор РСФСР заслуженни лор А. Х. Пошев, дукха кхыбараш. Вай хIанз ба нохчехи гIалгIайхи бола медицински Iилмай кандидаташ а. Дика вовзаш ва медицински Iилмай доктор нохчо Алиев Шарпудди.

Къахьегамхоша дукха езаш йоах заслуженни лорий А. Р. Туваева, С. Н. Машева, А. А. Вартанова, кхычар цIераш.

Къахьегамхой унахцIено лораярах Владимир Ильича даь пасват кхоачашдеш къахьег вай Нохч-ГIалгIайчен медицински болхлоша.

М. ИНДЕРБИЕВ,
Нохч - ГIалгIай АССР унахцIено лораяра министр.

КарагIдаьнначох кхоачамбац

Юбилейни шера шоай къахьегам оасарегIа хилийтара низ кхоабац химзавода № 1 йолча цеха коллективо. Цехе арахеш халкъа боахаме эша, ишта бахача наьха хьашташ кхоачашдара йола продукци. Ала деза, шоай продукци лакха дикал йолаш хилийтара цахаддаш къовсам лоаттабу болхлоша. Хьалхашки латта декхараш дикагIа кхоачашдара яхь боалиро производственни планеш толамо кхоачашъе торо хулийт царга. Масала, дIабахача пхо беттa планах лаьрхIачул совгIа 48 эзар сома маьха товарни продукци арахийцар барт болча коллективо. Из толам баьккхача дизза дакъа лаьцар мастер нох. Сдобнова керте латтача бясараш деча отдела коллективо. Планал совгIа 72 тонн тайп-тайпара басараш арахийцар цо. Ишта оасаре къахьег деха коллективо укх беттa а.

— Ах шера план 29 июне кхоачашъяь доврга тхо, — йоах деха начальника А. Нестеровас.

ХIаман кхомбари экономе режим чIоагIъяри ханна йола лоаъуш ва. Даим теркам тIабахийта лелале дезаш лоархIаме гIулакх да из. Цудухьа керда резерваш гуча а йоахаш боагIаш бола пайда ийбу цеха коллективо.

ХьалхагIа Iай хьаккхуьна фенол, кхийола коача бедааш цистернаш йоахйий цул тIехьагIа хьаувлар. А. Дашкевичен, В. Магомедовен юкъейолакьча рационализаторски предложенех турба чугIолла чIаларца цистернаш йоах а еш хьаувла коачил. Из бахьан долаш шоана хIензигагIа йоа ха, дукха электроэнерги кхое йиш дул. Ер ма вий, аьнна, хьакъоставе автор воацаш установка слесараша коллективо кердадар юкъедоаладир цу балха. Машина оагIонца къорга а аьккха фильтра турбилг йIаьхйир. ХIанз насос секцича фильтр хьаврла а аьккха цIоньи мара ехац.

Дачох кхоачим а бах Iе бедам бац цеха болхлой. Цех шерье лерхI. Масала, боккха цхьа кIи лаьттача басараш хьалу 8 шарови ---------

ХIамац кхомбар хIаране деихар да. Хальъа боахаме эшача дIаухийтаргдол бIаьш, эзараш сомаш да уж кходдераш. Ишта цу доладелча деза хIаман боагIаш бола кхомбар бахьан долаш цистернаш йоалеш 44 тонн спиртови барда, сульфит, 0,2 тонн формалин, 0,75 тонн фенол, 1,3 тонн серни кислота кхоадьд деха коллективо. Белгалбаха лаи коллективе а белгалбаьнна къахьегамхой Магомедов Ваха (завода сийлен Доска тIа доал цун сурт), Яковлева Анна, Масаева Люба, Плетнева Елизавета, Приданка Антонина, Живаго Виктор, Бурсагов Моллади, кхыбараш.

Х. БАЛАЕВ.

СУРТА ТIА: Магомедов Ваха насоси задвижка хьаллоац вола.

И. ПЛИЕВА сурт.

К П Ч ПЛЕНУМ

ПРАГА, 27 июнь. (ТАСС). Селхана унхаза болх чакхбаьккхар НПЧ ЦК пленумо.

Пленума сецам тIа, белгала аьлча, йоах, «партен ерригача общества барт- цхьагIо дикий товенний. Партена чукъа вIашттIехьъьнний партийни организацеш лаьттахьерча оппортунистически ревизионистски элементах лорагIа iоцIенъе, марксистско-ленински ларлаш тIа парте цхьагIа кахметттоттее, цун революцийни гIулакхаш юхаметттоттала гIерташ йола чIоагIа ларо».

Къоабалдаьд 1970 шера январе ЦК пленум хинначул тIехьагIа НПЧ ЦК Президиумо чакхдаьхa гIулакхаш. Пленумо, дIаза 1970 шу чакхдаллалца парте къаьнка баргдолча гIулайни дерининг а лоаралаш, чIоагIйир Г. Гусака доклада тIа хинна вывадаш.

Пленумо къоабалдир А. Дубчек Чехословене Коммунистически партена цIаьпонизар. Халкъа палата депутата постера из юкаваккхар, Турцерча ЧССР посола декхарех мукъаваккхар.

НьайнагIа голосовани а еш, КПЧ ЦК членалла хержав Я. Бараьк, М. Грушович, Я. Немешинии, М. Нудзей, М. Лучан, М. Мимупе, 3. Зуска.

ЧIоагIдаьд М. Грушович КПЧ ЦК секретаралла, НПЧ ЦК Секретариата членалла, НПЧ, ЦК хальъе боахама комиссе председателлa хьоржар.

МАЦА ТИЛЛАДАРГДА ТIИЙ?

Сунженски района Первомайское яха юрт хозача моттига улл. Цига хьоашалгIа вениачун къаьстта дог гIоздова.

Цхьабокъда... из Iалама козал йицъеш, цун чам боабеш хилар уз унхаза. Наха цIи йоаккхаш, дукха доаваш дац Галешка юртах яраовлаеча гаьна доацаш дода хий. Еккъача хана цхьаккхача хIаманна новкъа доацаш дIамига доагIа из. Цхьабакъда, йоачан дилча догIан хиш хьакхат цох. Цул тIехьагIа низ бенна бирсделе увгI, шийла новкъа нийсъенна гаьнаш лега а еш оалаш а тIехь хьайоах, доккхий тIой Iеккхуь. Цу хана машинаш а дахьейоавлалац цох. «МайрагIан волчо кнур гургдах», аьле, йихьа ер чу тосс шиъ машина. Цхьабакъда, цхьеттаре хьетIаеттача тапгIехе мотор боабий хи юккъе кхачалехьа соц. Новкъа йоагIаш - йодаш транспорт тIаннйсьенна хьаьалкхалца ишта яллийса сахьат, кхы а дукхагIа ха йоакхх машина. Пассажираща сагота гIулакха е балха болхаш нах хул. Текхка церна мел бокхка хьоэам хул хоаш ма дий. Ишта шоаш болхача дIанхача хьанжиш, балха тIехьабусаш дукха моттигаш нийсъенай.

Дукха ха йоаццаш цу тайпара хьоэам хилар Оалкамара МалгIобика йодача автобусе а. IуйрийнA 7 сахьат даьлча Галашкара араьнлар тхо тIадаьгIа автобус. ДогIа лаьгIденнадар. Хоаш дар хий Iаьржа доагIилга. Хи тIа кхачача даьлнихка чулаьлла автобус хи юкъе еллийсар. «МАЗ» яха хьу дIа-юха кхуьба машина тIаннйсьенна цо тIехьатесса автобус хьалъяккхалца хин тапгIей ашарешка ладугIаш ах юкъе сахьат совгIа ха хьакхар пассажираша. ДукхагIбола пассажираш гIайгIане бехкв бар. Тамаш а яц. Шоаш болхача гIулакха хьабиннабар уж. Цу тайпара хьал цкъа хинна ца Iеш догIаш массаза дала хулеш да.

Iай цу хи йиста хулеш дар — кхы а нийнагIа сурт да. Машинаша дехьаевлаш дIа — хьа доаагIадеча хих бIарча ше гуеваш хьахул. Цига тIаьхевчаш машина гIертеш оалгга уйла еш хул хIара шофер. Цига яхийса машинаш хьалъьха шоай аргIан дежурство дIахкахьа тракторваш ухийт Сунженски наькъаш дехкача отделе кулгалхоша. Из дика гIулакх доалаш саиа хет царна.

Сунженски наькъаш дехкача отделе кулгалхошта дика гIулакх дагадехадар. Ишта хала хьувзаче дукхача шоферех, бахача нахах къахьийттадарий а хац, кхо шу хьалха цига тIий тилла доладедар цар. Цхьаи оагIорахьа керд а елла шоллагIа оагIорахьа йолла йолаьар. Цхьабакъда кхы дIако ца беш сецар из болх. Кастта хьандаь деаккхергда тIий, яхаш, укх кхаь шера деьсса хьабераш а дувцаш нах Iехабелга мара кхы деш кIема дац наькъаш дехкача отдело. Кхы мел дар дIадаьлча из тIий тилла доладечв деиз йоаль балха ха дIадаьрхIача из хьалдеш дIабодеча маькал дукхагIа за хинна хургда паччахьаллизинна. Хаттар отт: Сунженски райисполкома хоаш дац — гоы из гIулакх!

С. МЯКИЕВ,
Первомайски № 2 йолча 8 шерарча школа дешара дакъа заведующий.

ПРОПАГАНДИСТИЙ СЛЕТ

Пропагандистийи партийни организацей секретарийи слет хилар самаралийнаь МалгIобике «Партийно-комсомольски просвещене система дешара шера итогех КПСС горкома парторганизацешта кердача дешара шера хьалхашка латтача декхарех» доклад йир парте МалгIобика горкома шоллагIча секретара А.-Х. Х. Вараков.

Партийни просвещене системе комсомола хьехом балара лоархIаме дакъалаьцача активисташта Г. М. Демиденкова, Ю. И. Максимова, П. Ф. Сагалева, П. И. Пурахина, Ф. И. Горшкова, В. Н. Гайдина, кхычарна КПСС Горкома сийлен грамоташ елар. Верригаш а 16 сага.

Я. Х. ГУЗИЕВ,
МалгIобика парте горком инструктор.

ГОВЗАЛ ЛАКХЪЮ

«Грознефть» объединене геофизически балхашта йолча дешара комбинате квалификаци лакхъяра курсаш чакхъяьхар массехк ди хьалха инженерно - технически болхлоша.

Цига дешаш хилар «Грознефтеразведка» треста бурув деттача ховтора, «Грознефтегаз» управлене, «Октябрьнефть», «Сунжанефть», «Горскнефть», «Старогрознефть» управлений инженераш.

Дикка тIехдикох отметкаш а йолаш геофизически балхаш дара бокъо яьккхар Р. В. Ерменкос, Л. В. Палачкина, Ю. Иовина, Н. С. Демченкос, кхычар.

М. ЛЕВИН.

ТХА БРИГАДЕ

Укх тIеххьарча массехк шера фуна лаьрхIа баьцадаараш кхедеш я тха бригада. ЧIоагIа бахьтехаме болх ба из: деш дола Iуьйл кIезига а мелаалийтача фуна дикал лохлу. Цох цкъа-дале тхона а ше хул. шоллагI-дале IхогIара из дIаийдераштa хьалхашка а хоа мичад из.

Бакъда, тха баьцадаарий ги во могадеш саг хинианц хIанзалца. ДIадахача шера ленинградцашна доккха баркал а оалаш кхьхат дайтар тха коллективага. ВIалла ца хиннача тайпара дика хьийкъа хинкай цар, оаха дахьийта ги дIа а дийна, кхоь помидораш.

Вай мехка доавол декъа а йола тха продукци. Эгара дукхагIа тхона буваш лоаттабу Корен. Дика хул, йоах цига оаха кхедаьча гих хула нарс, помидор, хох.

Ишта ба тха заказчикаш. Царна хьалхашка тхоай бригада колхозадсий ца доаде гIерт тхо.

Юртбоахаме эгара хилагIчарех лоархIаш да баьцадаарашца ду балхаш. ДукхагIа йолча хана кулгашца де деаш а хул уж. Цудухьа нагахь моттиг нийслац баьцадаарий продукцега дIабода мах локбе йиш йолаш. Бакъда, бокъонца уйла тIа а яхийти къахьегам хилча баьцадаараша санна ахархочун дог гIоздоаккхаш, дукха пайда луш культураш дукха а яц.

Оаха ишта вIашттIехьдаьккхад из гIулакх.

Тха колхоза массарна ахкаш юкъе доккха дакъа тха бригада коллективага кхоач. ДIадахача шера планал совгIа баьча пайдах 57 эзар сом диллар оаха цу чу. Цул дукхагIа ца дулле кIезигагIа укх шера а дулларгдац. Дика хьуьнъаш доьгIа тха 130 гектаре тIера фуна дIадийна баьцадаараш: кабуц, нарс, помидор, моркофь, щавель, петрушка.

Тха коллективе 57 саг ва. Со се цу бригаде болх беш йола ер тхьалагIа шу да. Воробьева Анастасия, Горлиенкова Надежда, Гускова Мария, Коростылева Вера, кхыбараш 10—13 шера укхаза болх беш ба. Кхыбараш ях 65, хIана аьлча сай уж ерригаш а 56 шIи яккха сэаргIоландаь. Цу тIа аз байцараш дикагIбараш а бш. ДикагIбараш вогIбараш а яхаш тхоай коллектива членаш къестабе бахьан хилийтац оаха.

ГIулакхашна хьахьних ва. Тха шIекача плантацешта бIара а хьажа ер лаьттина шIалла оасар хьатIадоалеш а дий-хьогI оал. Укхаза санна сIха а дукха а оасара баьцаш тIаювлаш лаьтташ шIалла да а дий-хьогI, оал оаха. НагIахьа санна мел а денна оаха цхьа-шин ца даьккхача хоргдарх.

Тха тхоай оамал я: укх оасарах баьцадараш лорадеча хинеи уж чуэцача хаиси цхьа доккха гIулакх ца хилача цIагIа из соцаш. Из оамал дIаядийтац кхыметтел укхаза тхона болх а бaь дIабахачи пенсионераша а. 18 пенсионер оарцагIвоал оаха хоам бешше а.

Кулгашца бу болх дукха ба кьина хеталургда. Ва. хIаьта а шо деш дола це оаха кхыча наькъашка гIолла юхаметтаоттаву. МалагIа наькъаш да уж? Цкъа нолашца дика оасар дика кхы дукха хIама эшаш: оасара баьций сала «кхоачалу». Цу гIулакхо хьувкъам лаккбу. ДIадахача шера лаьрхIар миссел кхо хьувкъам белар тхона хохаша, йордамаша, кхыйолча культураша.

Хохий гих, масала, центнерах паччахьалкхено тхона 1000 сом лу. Из кходеш оаха цунга дIадоьхийт центнерах 123 сом (дIадахийта дезар — 150 сом). Помидорий гих тхона лу 1400 сом, дIадоахийт — 282 сом планах доагIача тайпара). Ишта кхыча культураша а лу тхона пайда.

Миашта лохбу оаха центнерага дIабода мах? Цхьаболча наха, сихагIа балхаш чакхдаргда яхаш дукха техника, механизмаш хьаеш. Оаха из дац «Т-38» яха цхьа трактор мара гурсьяц шоана тха цу 130 гектар хулача плантацешка геттара из техника эш аьнна хотача хана а. Сов яр эшац. Бакъда, цу тракторах йовлаш йола «хьоанал» хьа-м йоаих оаха.

Ер юбилейни шу къаьстта белгалде уйла я тха. Гурахь хоам бергба оаха из миштa чакхдаьккхаш.

И. МОНАШЕНКО,
Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза цхьоалагIча баьцадаарий бригада кулгалхо.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

Нохч-ГIалгIай «Терек» фирма чукоагIача фабрикий, цехий коллективаша арахеца тайп-тайпара мебель вай республике бахача нахага дIакхаьча ца Iеш дIакхоач Узбекистане, Казахстане, Ростове, Горьке, Челябински, ишта доазол арахьарча пачхьалкхашка доаш мехкашка Германски демократически республике, Монголе, кхычахьа. Грознерча «Терек» фирма марпах йола мебель бахача наха чIоагIа хоттаьш дIаэшаш я. фабрикий, цехий коллективашта юкъе шерра социалистически хьь Iоаржаьй, бахача наьха хьашташ кIоарагIа доаха я доазаш, цар дIадехараш дикагIа кхойчашде гIерт. Арахеца мебель дикагIей дукхагIеи хилийтара дукха мероприятеш чакхйоах.

Цу хьакъе тьинаре лыьхьегаш я «Терек» фирма Березкин Сергей Николаевич керте латтача шоллагIча филиала коллектив. Цо хIанз арахецаш да букъбетта шиъ тайпара гIандаш: артикуль — 403, артикуль 626. Юкъера лаьрхIача хIара дийнахьа буси филиале арахец 1300 гарга букъбетта гIандаш.

Наьха хьашташ дизза кхоачашдара мишта пайда эц филиала болхлоша лурча резервах. Цу гIулакха тIаерзаь дукха мероприятеш чакхйоалаш хилар. шерагара арахеца продукци дукхагIа хулаш хилараи тешал деш масалаш доалаш йиш я. Сонта хьалхарча ах шера арахийзача товарни продукцел 215 эзар сома маьха продукци дукхагIа арахийцай укх шера цу юкъе филиала болхлоша. ХIаьта мебель арахецара пятилетка дахь шерей ах шерей задани а тIеххоачашьяй цар.

Шинш-шегIа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш цун кертердар да филиала коллективо къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхар, хIара бригадера, участкера къахьегаи Iилман ларда тIа вIаштIехьбайхар. Цул совгIа къахьегама оасарле, арахецача продукцие дикал лакхъяра тIаерзаь дукха мероприятеш чакхйох филиале. Ер шу доладаллалца филиала шоллагIча цеха коллективо бетта дерригa арахецаш хинна гIандаш 8—9 эзар мара дацар, хIаьта бахача наьха хьашташ кхоачашдера арахеца дезараш дукхагIа дукхагIа дар. Цу гIулакха дукха уйла йир филиала специалисташа, инженерно-технически болхлоша, гIулаккхерча наха. Цеха производственни майда шер а еш, цига керда оборудовани аттайир, керда блокировка хьа а яь болх бе йолаялийтар. Болхлой хьалаш тоадара царна эша бытови кийчъяьй цига. Из бахьан долаш шоаза лакхъелар цеха коллектива къахьегама оасарле. ХIанз цига хIара бетта арахец 16 — 18 эзар букъбетта гIандаш.

Дикка лакхъяьй производственни мощносташ гIона йолча механизмаш. Массайолча цехашта эша гIулакх де вIаштIехьдаргдолаш шеръяьй ремонтно - механически цех. Хьалха дIаккхача хана филиалерча сушильни боахама коллективаш вIаштIехьдалинар болхлошта дийнахьа мазпуцеи бедаза хилийта. Цудухьа дукха болх ца беш сеца латта езаш хулар цхьайолча участкашкара коллективай. Цу гIулакхо паччахьалкхена чIоагIа зе дора. ДIахо цу тайпар гIулакх ла мегаргдоацилга кхетадир фирма специалисташа инженерно-технически болхлоша. Керттерча предприяте коя керда хьала яь, болх бе йолаялийтай дукха дукхагIа низ бола мебель хьаяра эша белал кийчъю цех. Фирмера ерригача цехий, фабрикий коллективаш хаиахьа эшача материалашца Iалашъю цо.

Фабрике ерригa я болх беш 13 бригада я, царех коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеш я бархI бригада. Массаза, кхыча бригадашта хьокхам телаш я Пашаева Зинас, Зябелина Валентинас кулгалдеча отделочникий бригадаши Жуков Иван керте латтача станочникий бригадеи. Массайола бригадаш хозрасчетах болх беш я.

«Халкъа боахаме производства резервех пайда эцар тоадарен экономе режим чIоагIъярен» хьаькъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо ханначул тIехьагIа белгал а яьхa дукха мероприятеш чакхъяхай цига. Производства резервах бизза пайда эцара, материалаш кхоира тоабаьб тIаьхожама отдела болх, цул тIехьагIа дена дукха дикагIа я арахеца продукци. ХIара изделега дIайохийтача материалий деиа учет лелаю. Нийслуш хила технологически брак кIезигъеш дукха мероприятеш чакхъяьхай. Артикул 626 йолча букъбеттача гIанда конструкци хийцай. Из бахьан долаш дукха материалаш кхое вIаштIехьдаьлар, чIоагIа хилар кийчду гIандаш. Хьалха дIадахача шерашка керттера продукци арахийцачул тIехьагIа юхейисача отходех пайда эцацар. Царех пайда эцара каста хьа а йийла бола бе йолаялийта лерхI ширпотреба кердa цех. Цига арахецаргда кхаь тайпара берий гIандаш, кухне эшаш дола табуреткаш.

Керда продукци арахецара а чIоагIо йоакхо ю фабрике. Вай мехка дуккъашха цига арахеца доладеш да Н-769-Р яха цхьоалагIча класса полированни букъбетта гIандаш. Экспорте дIахухьйтаргда уж. Цу тайпара 400 гIанд дуккъашха арахийце 25 июне Германски демократически республике дIадахьийтар. Кастта кхы а 500 цу тайпара гIандаш арахецаргда.

Б. КОСТОЕВ.

Лакхарча классашка деша богIа вагарвой кIаьа республике юрта боаламашка спортивно-туристски лагерашка саIаш да.

Грозненски района № 3 йолча сами - баьцадаарий совхоза бешашкашта шоай производственни практика чакхйоаккхаш ба Грознерча № 9 йолча школа дешархой.

Укх массехк дийнахь къаьвайта 280 аьшка боаваш, баьцадаараш чуйицая «Къонал» цIача лагера дешархоши.

15 саг ва хьехархо Петрова Анна Прокоровна керте латтача отряде. Цар массане дика хьалхе, сагI. Делкьига хIама диачул тIехьагIа вай мехкен доаззал арахьарчи событех лаьца дешархоаща наст-наста беседаш ю хьехархочо Петровас.

СУРТА ТIА: дешархоаща беседа еш я А. П. ПЕТРОВА.

СОФИЯ. Белградера Терацие цхи урам. В. Егорова сурт. ТАСС фотохроника.

ЛИТЕРАТУРАИ ИСКУССТВАИ ДЕНОШ

Петрозаводск, Мурманск, Ленинград. Цу кхаь городе литератураи искусстваи денош дlадоладергда Нохч - ГIалгIайчен республика творчески организацеш 4-ча кийне. ХIаьта цига дакъа лоца яха Нохч-ГIалгIай иллеи халкъареи ансамбла коллектив 26-ча июне вай Даьхен столице Москве хилар. Чайковске цIергIча зале концерт долар ансамбла артисташа.

РСФСР йоккхача цу кхаь городе дlахьоргдолча литератураи искусстваи деношка дакъа лоаца хургба Нохч-ГIалгIайчен композитораш А. Халебский, У. Бексултанов, С. Димаев, Филармоне солисташ; М. Айдамирова, Н. Татьянченко, Р. Кошелева, В. Земсков, М. Климашевская.

Тахан цига болхаш ба писателаши поэташи Ахматова Раиса, Базоркин Идрис, Мамакаев, Мохьмад, Боков Ахьмад, Чахкиев СаIид.

ДОТТАГIАЛ ЧIОАГIЛУ

Шаьна районерча Серженъ-Юртарча школе дешаш хиначa Джамалдинова Ловзабa а дитар шийна совгIат школана: це цига хIисеIар доттагIлен га. Школе деша яхIача хана Ловзабена корадир Чехословаки Жилин яхача городерча школа адрес. Цига в Нелепко Яна цIергIa йола школа.

Мала хинна-теш Нелепко Ян? Цу хаттара жоп делар керда хиначa доттагIчо Джамалдинова Ловзабена.

Нохч-ГIалгIайчен хозагIчарех болча Серженъ-Юрта Ловзабe ядаьча кьахата жоп дера Словаки Жилин яхача городера. Цу тIа укх тайпара дувцар:

— Фашисташа Чехословаки дIалаьцча Юлиус Фучика санна, Нелепко Яна а шийна цаз дуьхьала къахкар моастагIашта. МоастагIаша чIоагIа лохаш хинна Словаке турпал халача наькъа такхилгашка гIолла малхбоалехьа воланелар, вешта аьлча цуй ловра Советски Эскарца дIакхета. Дохкха дакъа лаьцар Яна вай эскари Чехословакера партизанаш вIашагIтохаш., Эггара тIехьа из лаьцар моастагIаша. Гестапо мел хало ярах цхьа дош ца оалаш велар Словаке турпал Нелепко Ян.

Сийлахь-боккха Даймехка тIом чакхбаьнначул тIехьагIа из дешаш хиначa Жилин яхача городерча школе вIашагIъеллар Еррига Словаки фашисташта духьалара а, турпалхочун гIулакхаш довзара а музей. Цу музейна кулгалдеш я Якубовичева Мария. Марияйна дика дагабоагIа Юлиус Фучик а Нелепко Ян а...

Школьни музее гуллаь да кхычахь доаца дукха документаш. Масала, геттара дукха да цига фотосурташ, газеташ тIара материалаш, Нелепко Яна доттагIех дола дувцараш.

Нелепко дакъа лоацаш хинна «ДоттагIий наькъаш цаIаш да» яла а кхьдола а книжкаш ядаьча Сабуров Александр Николаевича кулгалдеча партизански соединене. — Из дерриге а гойташ да тха музее, — яхаш хоам бу Словакерча доттагIаша шоашта гаьна уллача лоаман Серженъ-Юрта. Школана юкхе дагIа оаха дагIа турпалхочуй памятник.

Чехословакера денача хIара кехатах боккха кхаъ хул Серженъ-Юртарча бераштa. Бакъда, къахьтта дог гIоздаьле хул из доттагIал эггара хьалха дIадоладаь Джамалдинова Ловзаби а.

Дикке ха я Ловзабе школе йисте яьккха. ХIанз из ше а я цу школе хьехаш.

Ловзаби хьалха а йолаш берарна каст-каста дола шоай юрта яха. Чехословаки мухьайоакхача дакъа лоацаш хиннa, хIанз пенсионер вола Гайсуркаев Мохьмад волча. Дукха сакъердаме хIамаш дувц кьоаночо бераштa. Чехословаке тIом беш волча хана Мохьмада Iоажала кIалхара ваьккхар шоай командир Шумов Александр Иванович. ХIанз а тIехьа шоайла кхьахаташ ухийташ ба Шумови Гайсуркаеви. Массехказа Серженъ-Юрта вена хиннав отставке вола подполковник Александр Иванович.

Цу тайпарча дувцарашка ладувгIаш чIоагIа хоза хетт Серженъ-Юртарча дешархоштa. Цаьй дика гIулакха дIахо дахьа кийчлуш ба пионераш.

Х. ХАМЗАТОВ.

КЕРДАДАРАШ

Город Грозне Р. Люксембурга цIергIча улицагIа «Синтетика» яхача тикана уллув хьайийллай «Теремок» аьнна цIи а тилла керда тика. Из я бераш лелоргаш доккха вай республикера эггара хьалхара специализировани тика. Геттара аlаммигача а школе юкхьанцарча классашка деша дагIача а бераштa дакъаIа тайп-тайпара лелоргаш да укхаза.

Хоза кийчъяй тика Я. Шаулева вулгалла художникашa - декораторашa. Берий а кхьметтел боккхийчар а терко тIаозаш да тайп - тайпарча фаьлгий мотивех художникаша ядаь хоза карташ.

Белгалде деза берий яслешта, бешанаштa, пионерски лагеряшта, кхыча берий учреждениешта тIадилла дIахец цу тика лелоргаш.

СУРТА ТIА «Теремок» яха керда тика.

Е. МЕГРАБОВА сурт.

ХIама ха ловрашта

ТАЙША КIОР — ЛАЬТТАИ БЕРКАТ СОВДОАКХА КХЕРА

Дега товмбар деш яц мсса гIомара аре. Кхы тайпа да гIулакх Iаьржа лаьтта — гIаж Iа Iочуйотте ги тIаиртьх. ГIомерца гIум мера хIайз яц, хIаьта Iаьржача лаьттаца кхы а йохкаенна хIамаш я. Похкаенна хIамаш гIомарех дIаэйича баккхьа хургьярйыхьогI ясса аре беркате хилийтар дукха? Оавноъ, из дукха къахьега дезаш, безача маьха гIулакх да. АттагIа бола иккъ хьех Iилмахойа: гIомарех тайша кIор ябар. Шоай метод хIаяале практически техкий цар, Тайшача кIора эггара хьалагIа дола сорт — легнута тека гIомера аре дIайайна хIамаш Iаьржача лаьтта санна хьийкъай. Цу тIара яьккхай дика хьийкъа хоартолаш, кхеш, кхы культураш.

ЦIЕРА ЮКЪЕ ДАГАЦ

Цу хьалхах баьча бетта чу дотта йиш я лоаладаь даш е алюминии. Поатача цIерала а тесса хьадаьккхача бIарчча хургда из. Цу кхьхато-м 1200°С лекхагIа хилара температур а ма лой! Из целлюлозах дьдац, керамически хьасех, цхьабакъда, кхьхат леча стандартни машинаш тIа даьд. Керамически кхьхат — йIовхал вIалла чакх йоалийташ дац, цудуьха из хьарчаду чугIолла Iин дIайха хийн лелача турбаштa тIагIолла. Из тега а тегаш, шийсагIа аьлча — вIашагIа а летадеш цIеро йоагIоргйоаца костюмаш хьас лерхI пожарникашта.

ДИНХКИ ТРАНСПЛАНТАЦИ

«Цхьа ди хоагIаргда трансплантаце проблема дийхка экстрато къостаеш»; — аьнна хьакхайкадаьд Кембриджски университетa профессора Рой Кельна. Цуина гучадаьннад, тIаегIа кхычахьара миьжениш дегIо тIа ца ацa гIерташ ю реакци дийхно, мичча боеса тоIаьь а, цхьа тайпара тоIаеш хилар. Цо а цуннарча болхлоша а ю опыт укх тайпара хиннай: юкхьанца цхьан хьакхийна кхыча хьакхий дийхк деллад, дIаьта цул тIехьагIа, дийхк дIахоттадена дахначa хана, опыт еш долча хьайбашта кхы тайпа миьжениш, цу даьке кхыча хьайбаех яхараш а, оттае могаргйолаш хиний.

ШИЪ ВIАШАГIКЪАСТАЧА ХАНА...

Къахьал из йозаш малав? Цхьабакъда, укх тIехххьача хана хaлиш химикашта тешшаме ала мегаргш: ер хIама къахьа хургья. ХIанз из къайле а гучаьйккхой. Осакски университетерча (Япони) химикашта гучадьинад: хIама къахьа хилара бехке дар кислороди водороди де. Кислороди водороди шо-шоаш, къаьст-къаьста, делча хана цар сагатлу, шудухьа чам боацаш а хул. Нагахь санна уж шоайла айхха дувзадена дале, «моржайл элемент» хул царех. ХIаьта, нагахь санна кислороди водороди вIаши геттара юхе, ерригаш а наIи ази ангстрем мара юкъе йоацаш, цхьабакъда, молекула тайп-тайпарча доакъошка хуле, «вIашагIиъастара къахьал» йола царна чу. Кхо ангстрем вIаши гаьна лаха мара дезац уж юха а вешество чам болаш хилийтара.

ЛУВ КОР

Сиг витринина дIатIаеода, цунна дIатIакхача кхо метр йисача хана шорттига оаз хоз сига хьаоттадаь латта товар хестадеш. ДIалочкъаль йоалла динамик лаьа из гIертарах хIама хургдац цуннз из йоацаш я. Витринах доалла книга да декар. Цу шийн тайпарча громкоговорителa белхa принцип массазарча динамика яр санна я.

«Знание — сила» яха журнал, № 2, 1970 шу.

ПАЙДАНЕ СЕМИНАР

Самардийнахьа Нохч - ГIалгIай СССР радиовещаней телевидений республикански комитете штатe боацача корреспондентий, моттигерча радиовещание дикторий семинар хилар.

Семинара доклад йир Радиовещаней телевидений комитета председателя заместителя Х. М. Магомадова.

Цул тIехьагIа массехк темах занятеш хилар. Цига къамаьлаш дир массехк интервьюх лаьца корреспондента Е. Премыслева, радиотелевизионни центра инженера П. В. Волкова, диктора Г. А. Катакова.

Семинаре гулбеннараша даьча хаттарашта жоп ош тийлар ЧИАССР бувзама управлене начальника И. М. Мельниченкос.

О. ШАДИЕВ.

«БОЛАТА ГIАЛА ЙОХАР»

Нохч - ГIалгIай книжни издательства укх деношка нохчий меттала араяхийтад вовзаш волча берий литература писателя Гайсултанов Iумара лаьдаь «Болата гIала йохар» яха книжка. Цу сборникa юкъе яхай кхинна кIи йола роман, «Iарби», «Тешаме доттагIа» яха повесташ, кхыйола произведенеш.

Нохчий художественни литература дезарашта дола дика совгIати писателa шийн творчестве баьккха боккха гIан ба из сборник.

Ч. ЮСУПОВ.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

Самардийнахь Ставропольски крайа Александровск яхача гроде моттигерча «Урожай» командаца лийзар Грозненски «Терек» футболисташ. Хьалхара тайм грозненцошкахь соале я болаш — счет 3:1 чакхаьлар, ШоллагIча тайме вай футболисташа кхоалагIа бургец чутехар. Цхьабакъда цу тIа чакхдаланзар из, Лоэзар йисте доаллаш вайнарча цхьаькха гол чутехар фусем-дахьа, Счет 3:2 долаш «Терек» котъьлар.

С. ВАХАЕВ.

ХИМИКАШ КОТ БА

Наьк деш республике хьалхале иккара укх деношка хинна яхьаш чакхаьннад. БIаьи ши бIаьи метр наьк деш хилар 100 совгIа спортсмен.

Дика хьоакхалаш гойтар кхьанна Грозненски химически комбината спортсменаша. Командашца юкъе хьалхара моттиг цара кхайар. ШоллагIча моттига ба Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода спортсменаш.

Шийн маIамерча стилах наьк деш хIаране хьалхара моттиг яккхаре лаьттача кьоагамашка котбаьлар Ю. Рябченкои (маIача наха юкъе) В. Фетисоваи (кхалнаьха лайкъа).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоалех Грозне хувцалуш моржаш а йолаш, лоацача хана догIа а делхаш, ды а къувкъаш, малхбузехьара гIехьвача боарам, йовчик тIайоагIаш лоацача хана геттара чIоагIа мух а хьекаш хе хила тарлу. Фегаре температура республике гIолла 23—30, Грозне 27—29 градус йIовхал йолаш хургья. ДIахорча шин дени шин буси хувцалуш моржаш а йолаш, лоацача хана догIа а делхаш, цхьацца йоллача моттигашка ды а къувкъаш, хьаьда лостам боацаш, гIийло. гIехьхьача боарамга кховчаш мух а хьеккаш хе хила а фегаре температура бийсашка 13—18, денош ка 22—27 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ТРИПОЛЕ ВIАШАГIКХЕТАР

Израильски восицина цIаккха ца сонийташ горза визаца лелаеча провокацешта шоай мугIараш кхотадарна, цхьагIо чIоагIъярца жоп лу Iарбий мехкий халкъаша. Цига я Ливе столице Триполе хиннача Iарбий ворхI паччахьалкхей — ОАР-е, Ирака, Сире, Иордане, Ливе, Судана, Алжире—кулгалхой совещане керттера политически итог.

Уж вIашагIкхетара юкъарчал доацаш дола бахьан хилар Ливера Уилус-Филд яха американски тIема база дIаяккхарца дувзадена этта къаман цIай.

Израила июньски агресси йоланча дена дIазакхча кхаь шера Iарбий дунен тIара къаман-кортамукъален процессаш лаьгI ца хIарал совгIа, кхы тIа шера а енний, кIовог а ений. Ливера кхьмехкий бахаш цIеньъаь дIаяхаро, Алжирера кхьча мехкий дахь мехкдаьтта компани паччахьалкхен доалахьа дIачуяхийтаро, Суданерча кхьча мехкий компанештен фирмаштен национализаци яро, кхьчакхьа аьча лоаохIамеча энглоланаша дог тешадеш хьахьокх империализма стратегически политически позицешта кора наькъ санна хIама теха хилар.

Триполе хиннача совещане Iарбий мехкий кулгалхоша цIаькха а белгалдаьккхар израильски агрессорашта духьаларча къовсаме цхьоагIо йолаш хила лаьрхIа шоаш болга. Цар барт вIашIехьбаьннаб дIалийна Iарбий территорий мукъаяхар дукха Iарбий паччахьалкхенаша цхьана лоаттабу къовсам лерде билла йола, ворхI паччахьалкхено цхьана чакхдоахаргдолча гIулакхий план оттаяра.

ВIашагIкхийттача белгалдаькар Iарбий мехкашка антиимпериалистически антиамерикански уйлаш кхы тIа а чIоагIъелга. Триполе дукха нах гулбеннача митинге къамаьл даьча ОАР-а президента Насера чIоагIа бехке йир Гаргарча Малхбоаленера США политика. Израильски самолеташ кIирхь бомбаш чуетт Суэцки канала юкъерча египетски позицешта. Уж чуеттача дакъа лоацаш я американски производствера «Фантомаш» «Скайхокаш» яха самолеташ агресси йоланле хьалхагIа, белгалдаьккхар Насера, цу тайпара бомбардировщикаш яар Израила 1969 шера США-гара енай по уж, тIакха цун маIан да Iарбий паччахьалкхенашка ша яхар дайта гIетташ йола Израила ВIашагIкхийттача Штаташа хьалоацаш хилар.

АГРЕССОРАША МАНЕВРАШ ЛЕЛАЮ

Камбоджера американски бIу араьбаккха аьнна президента Никсона йилла ха хьагIаьтташ латт. Цхьабакъда, Индокитаера тIема алам тIа-тIа чIоагIагIа мехьарболаш боагIа, Ловзарга долхаш мо мара хала доацаш чакхбоакхаргба оаш тIом яхаш американашта хабар дийцадала а, дIахо цар бе безар бIаьхех хилен тIом ба. Индокитаи тайп-тайпарча майнигашкара телеграфо хоамаш кхухь патриоташа агрессорий бIуна тIа-тIа чIоагIагIа керд-керда хIамаш еттаеш хилар. Лаха тIом болабеннаб Камбоджа столицана Пномпень юкъе. Города ворхI километр мара гаьнe йолаш латтача камбоджийски патриотий отрядаша йоккхий тоьпаш чуетт столицерча аэропорте. Шийн прогрессивни планаш юте а ца ютеш шийн сайгонски марионеткаштен агрессора гIолларча США кхьча гIонцаштен тIа-тIа чIоагIагIа ина бу Вашингтона. Оборона министра Лайда дукхача наха хьалхашка цкъа санна дуккхаза а мукIарад даьд, сайгонски бIу 30-ча июна тIехьагIа а Камбоджe буссаргхиларах ВIашагIкхийттача Штаташа из агьилерен сигалерен хьаллоацилгар Iалашдеpгхилеран. Оборона министерства викало Фридхейма дуккхьал хьакхайкхазыр, камбоджийски территорена еш йола налеташ соцаа лаьрхIа американски авиаци ца хилар.

«Никсона гуамски доктрина» кхоачашъяра — азиаташ азиаташке моашка бойбайтаp — сарцагIйоахаш а шоай хана ВIашагIкхийттача Штаташа вIашагIъехки хинна АЗПАК-и СЕАТО-а санна йола блокаш. Белгтала аьлча 1—2 июле Маниле хургйолча СЕАТО совета сессеца ювзайп я Таиланд ВIашагIкхийттача Штатий камбоджийски авантюрана юкъеозара планаш. Паччахьалкхен департамента викало Барча хьакхайкадир, таиландски бIу Камбоджe балийтарах йола решени. Гучох, Маниле вIашагIкхетар чакх ма даьлаьнге а кхоачашъе йолалургхилар.

Цхьабакъда, е хIанз Вашингтона сарцагIдоахача йоккхийча тоьпашта телача дукха керлача порцей а, а тIом баре аккхача методий а ниэ кхоачаргбац Индокитаи халкъаш горa оттае. Цуина долa къахьегга тешал — патриоташа интернационалашта тIа-тIа чIоагIагIа етта хIамаш. Шоай даьхен лоIам кIалхарбаккхара вьетнамаш, лаосаш, камбоджийски халкъаша лоаттабу къовсам дерригача дунен тIарча прогрессивни нахa хьалхоацаш ба. Цхьаккха шеко яц Индокитаи халкъий вийсхох гIулакх котдаргхиларах.

АЬТТЕХЬАРА БАРАШ ТIЕХЬАШКА КХУВС

ПергIатача демократически парте (СВДП) съезда хилар Бонне. Цу хlакха чухьарча политически событе хIаьта а чIоагIа теркам тIаьзар Малхбузен. Германе довзонал гаьна арахьара а. ГIулакх миштад аьлча, парламентски хоржамаш халарах ХДС-ХСС яха парте Бундестагерча дукхагIчарех вынначул тIехьагIа барх1 бутт баьлча деза вIашагIъеллача правительствени коалицера гIолла социал-демократий партнер я СВДП.

Цу ХДС—ХСС яхача йоккхача капитала парте, Iкъо шу гаргача хана Iьадала керте лаьттачул тIехьагIа оппозице а кийсъенна, хIанз долла хIама ду, правительствени коалици вIашагIъиккхар а хоржамашка шийн вьттув на балар юкъдекхар а дукха. Правительствени коалици кагъяра йолча шийн тайпарча рычага меттел ХДС-ХСС вайла хьаьб СВДП яхача парте, хьолхе цун председатель хинна Менде керте лаьттача лаьттахьарча тхьамах.

Барт эгIабеш дола Менде группа гIулакхаш къаьстта дукхагIа чIоагIденнад малхбузенгермански кхаь лаьттая ландтагашка хIанзара хиннача хоржамел тIехьагIа. Ховш ма даррa, неофашистски элементаша хьаллацарх цар кIеmig - дукха елсамъяьхар ХДС-ХСС-и тIехьара голосеш. Цу тамако кхоа яккха ХДС-ХСС яха парти сихъенна ьттеьарен реакциони кизаш вIашагIтоха йоласнай тIом чакхбаьнначул тIехьагIа Европе этта доазонаш къовбаллаь тIаьзарaи ФРГ-ена социалистически мехкаштa юкъе дика гIулакхаш тоссаллалаpaн чIоагIагIа духьале яра лозунгаш а кхайкадеш.

Реакциони гIозараша парти юкъе гIолла шиь яккхеи цу тайпара Боннера правительствени коалици йохаен шоай вIашIехьваргда аьна хеташ даьза дот доадио 21 июне чакхаьннача паргIатача демократий съездо. Съездо тIайийцача резолюце тIа бехке ду Менде керте латтача парте аьттехьарча ткъамо леладу барт эгIабеш дола гIулакхаш.

Правительствени коалице кхьча мехкашначa гIулакхий министра пост лелаеш вола Шеель парте председателя юха а хержа, съездо. Боннски политически зем боахераштa хетачох, коалицена юкъе социал-демократашца дакъа лаьара гIаберзабь цикъ хьоабалбвьб. Арахьарча политически резолюце тIа белгалдаьккх, СВДП-ес юкъалъер тайп - тайпарa общественни строяш йола немецки ши паччахьалкхе яхаш йола факт хилар. Цунна цхьана съездо чIоагIъинзар ГДР дунен халкъашта юкъе правони къоабалъяь тIаэвнилга дIадехаш йолча резолюце проект.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

ДРВ. Маьрша къахьегам лоралеш латт вьетнамски Халкъа эскара ракетчикаш. Юкъе гIалаидача юрташка баха нах кастеста хьоашагIа боагIа тIемалой болча. Цар гаьнаш дIайогIа вовзостал ду цари, юртара къахьегама гIулакхаш дувц.

СУРТ ТIА: Н-кси ракетни дакъа гаьнаш дIайогIаш латт.

В. Соболева сурт. ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМИ КАПИТАЛИ

Къахьегамъ Испане къовсам сацийтац. Забастовкой болхмо мехка дукха районаш чулацца Андалузе столице Севилье гIоцдошъеча боллхлоша забастовка ю массехк ди да. Забастовкаш еш бола нах 25000 сагагIа кхаьчаб. ТIаьхь нет болкхи лаьцаш. Астуре, «Фигаредоа» яхача шахташка забастовка еш 1600 горник ва. Шахтий директора царех 700 сага дукхал тайп-тайпара хIамаш даьд. Демократически хувцамаш дара тIехьа бараша Севилье «Авс» яхача монархически газета помещенна хьалхашка манифестаци йир. Цунна юкъе дакъалоацаш хинна бахI сиг лаьцав.

Инде Малхбузен Бенгали яхача штате болх сацийтаб 300 эзар совгIа болча муниципальни гIулакхерча саго. Муниципальни гIулакхерча наьха федераце решенех болх беш дукхьал пожарни болхлой, больницейн хьсначабтенен болхлой мара бац. Забастовка ераша коаттера дIадехатех цаI да нийсхо йолаш алапи хилийтар. Забастовка ераша демонстраци яьд.

Аргентина эггара йоккхагIчарех йолча промышленни центре Кордове болх ца беш автомобильни промышленноста 10 эзар болхлой. Цар дIалех алапи лакхдар, законах лоацаш балхара дIабаьха ноакъосте балха юхавоттабер, стачкашта юкъе дакъа лоацаш хиларах лийцарим мукъабоаийтар.

Аргентина къахьегамхоша шеера хьаллоац автомобилисташа лоаттабу къовсам. Забастовка кхайкаьй Тукуман яхача провинце цIекар хоакхача промышленноста болхлоша. забастовка еш ба города Сан-Николаса машинанакъахой, металлургаш.

Городсе Ла-Круса (Венесуэла) «Сиклер» яхача американски компание мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлой 10 диннахь къовсам лоаттабаьчул тIехьагIа барт — цхьоагIон забастовка кхайкаьйча Ансоатега штате мехкдаьттахоша хьал а лоацаш котбьлар. Балхара вIаьаьикхе 30 болхло юхаоттаве раза хилар «Сиклер» яха компани.

ШПИОНАЖ ЛЕЛАЕШ Я ЮСИС

Дукха ха йоацаш Индийски республике правительства дIахьайлар мехка пхи штата столицашкара американски информационни служба отделенеш (ЮСИС). Делерча США посола Китинга экономически «новкъостал» соцадергда яхаш кхерам тIатувсирах дипломатически шантаж ярах хIама хилаяр — республикерча опорни пункташ лоархIалуш хиначa массехк ЮСИС-а отделенех хьаяр Центральни разведывательни управлени.

Шоай гIулакхаш Инде дIахоладаьча юкхьа дениз шпионаж тийша болхи лелабаре пайда эцаш хиний ЦРУ ЮСИС-а отделенеш. Нью-Делерча американски информационни служба цхьоалагIча кон-тора кулгалхо вар даьрагIа вола шпион Кларк Тимберлейк, разведывательни балха йоккха стажи опыти йолаш вола ЦРУ болхло. Цу хана посол а ватта веникха разведчик а хиначa, тIехьагIа ЮСИС-а директоралла вахача Джордж Алленца цхьана информационни служба цIергIа разведывательни даннеш гульяга вIаштIехьдоахаш хиннав Тимберлейк. Америкенцашта хьашт хинараш Инде боккхагIболча паччахьалкхени политически деятелей, царна юкъера барт эгIарах, чурчени арахьарчени политика дакъа правительства чаккйохача лоархIамегIарча решенех мероприятеех, центральни правительстваи штатий Iаьдалашта юкъерча къовсам тIа долча дешнех йола сведенеш яр.

Шерагера шерага шпионажа методаш эргайоахачи толеши шоай агентурни меза шербара къахьегаш хинааб ЦРУ-ра нах. «Маска йоаца ЦРУ» яхача книжка тIа индийски публициста Далжит Сен Адела язду, агенташа бетта могт «гонорар» телаш йола статья санна дIаккхухьйиташ хинай ЮСИС-а болхлоша. ЦРУ болхлоша вйхха бувзам лоаттабьб Индийски къаман конгресс яхача цхьаболча вьттехьарча деятелашца, фашисташха йолча Сватантра, РСС, Джан Сонгх яхача партешца.

Разведывательни сведенеш гульяга — Индерча ЮСИС-а отделеней вахха цаI мара доаца декхар хинна Iеш вIалла эттехьа а. Ужмехка политически вахара влияни ю. шийн мукъагIарча паччахьалкхен чурча гIулакхашта юкъегIертара средство. Делерча американски посольства болхло а цу цхьан хана ЦРУ агент а хиннача Джон Смита шийн книжка тIа язду, ЮСИС-а вокалаша бувзамаш тесс хIаманг елча ховшие а тенденцизни йола стаьтьяна кепа а етташ, США разведкана вьттув бола уйлаш уж ешараштa ваг чу йоссаеш болча информаце министерства чиновникашца, журналисташца. Цу тайпара заданеш дика кхоачашъеш бола журналисташ мах боацаш ВIашагIкхийттача Штаташка кхувлига вIаштIехьдаьхад. ЮСИС-а нотта арадоах консенташ, цхьаза еррига текст бIарчча а Америке яхьаь дола книжкаш. Цар титульни листа тIа моттигерча автора цIи латт. Цу тайпарча изданеех хула пропагандистски эффект, шеко йоацаш, йоккхагIа и кхыча мехкарча сага кулг тIалаттачарех хулчуз. Цу тайпара книжкаш арахецарген дIадоаржадарген дIа мел дола ачча ЦРУ-си ЮСИС-еи шоаштa дIатIалоаш.

ЦРУ еннача рекомендацегIа США информационни служба Инде ухийт дунен халкъашта юкъерча гIулакхашта, социальни экономически проблемашта, искусстваи литература дешашта бола американски «специалисташ». Цар лекцеш еш университеташкен холледжашкен йийша ца Iеш, боххийча чиновникашта а, мехка политически общественни деятелашта а, церна Вашингтона эшаш йола воздействи а еш.

Цу тайпара, Индера США информационни служба — из ЦРУ-с бийза баь шпионажен политически диверсейн шерра меза. Массехк индийски штаташкара ЮСИС-а отделенеш дакъоилар кхычарех тийша хIама доацаш йолча азиатски паччахьалкхено американски разведка эзь из хеташ шийн чурча гIулакхашта юкъе гIертара деша жоп да.

Б. БАННОВ, АПН комментатор.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО
30 июнь

6.30 — Юрта Iуйре (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — Ашараш. 8.30 — «Дивца белгалоних тешара хьахъахье Iилмен дий» яха беседа (эрсий меттала). 8.45 — «Лакхача цIеро лекхарийла яу» яха коммунистех йола радиодувцар (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Тирка тахIени» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала). 16.20 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 16.35 — «Юрте коммунисташ» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 16.50 — Нохч-ГIалгIай иллеши ашараши. 17.15 — «Профсоюзни комитета балха денош» яха беседа (нохчий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мехк» (эрсий меттала). 18.00 — «Керда хоамаш» (нохчий меттала). 18.15 — «Керда хоамаш» (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12.00 — Школьни каникулий деношка. Короткометражни фильм. 18.00 — Бераштa фильм. 18.45 — «Зарница» ячар ткъна дукха деза илли да». Кинорепортаж. 18.55 — ХIаьхарча сагa сурт. Насуханов (нохчий меттала). 19.0 5— «Телевизиочин кердадараш» (нохчий, эрсий меттала). 19.25 — «Киножурнал». 19.35 — Партийни просвещенеи системера дешара шу кьестахьнад. 19.50 — Шоэа бераш. 20.10 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.30 — «Со 19 шу дара» яха художественни фильм. 22.30 — Документальни фильма къоагад.

РАДИО
1 июль

6.30 — «Юрта IуйрE» (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленина некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — Агабабова Серген иллеш. 8.45 — «ХIаькхарча хеначе Исламдаккхе гIортарах» яха беседа (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Сийлахь - доккхача вахара шераша» яха передача (нохчий меттала). 16.15 — Школьникашна «яха радиожурнал» (гIалгIай меттала). 16.45 — Ипполитов-Иванов, «Узбекистана сурташ». 17.00 — «Къонах» (нохчий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.45 — «Къахьега Лорса уйлаш» яха Базоркина очерк эрсий меттала). 18.05 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — «РадиоладувгIархой писмойх йола передача (нохчий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — ДIан-шен лелаш транспортен дорожъалеш. 18.30 — Телевизионни кердадараш. 18.45 — Хоамаш. 18.50 — 1970-ча шера Ленински преме лауреаташ. Михайлов. 19.15 — Еррига союзни радион Центральни телевидений политически обозревателя Зорина выступлени. 19.30 — Футболах йола СССР чемпионат. 21.20 — «Оперативни командировка» яха телевизионни спектакль (хьалхара сери).

ХОАМ

Юрташкара нахI Хьаьа боарам а боацаш, хьашт мела шуша банкаши шушаши дIаьучийю Нохч-ГIалгIай АССР потребительски кооперацие ерригачe продовольственни тикаша ларекаша приемни пункташа.

Шоашкара яьсса шушаши банкаши дIачуле, промышленноста чIоагIа эшаш я уж.

Респотребсоюз.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора вкь. — 3-22-11; жоьпаьйола секретара — 3-24-28; партийни вахара, культура, промышленноста отделаш — 3-42-28; Юрта бахамийн оакьмийн отделаш—3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-22-11; ответственного секретаря — 3-24-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-28; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05131. Заказ № 4790.